Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

הײַנט 10 זײַטען

פּרײַז 15 גראָשען

הײַנטיגער פֿאָלקסבלאַט

№ 290 | Łódź, Poniedziałek, 17 Grudnia 1934 r. | צוועלפֿטער יאָהרגאַנג | לאָדז, מאָנטאָג, י״א טבת תרצ״ה | № 290

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פֿון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

פּרעזידענט רוזוועלט דערלאָזט נישט

צו אַן אַמעריקאַניש-דײַטשער סחורה-אויסטויש

וואַשינגטאָן, 16 (ספּ. טעל).

לויט אינפֿאָרמאַציעס פֿון אונזערע קוועלען, האָט אַ דאַנק דער פּערזענליכער אינטערווענץ פֿון פּרעזידענט רוזוועלט, דער פּראָיעקט פֿון אויסטויש פֿון אַמעריקאַניש בוימוואָל אויף דײַטשען ניטראַט נישט צושטאַנדקומען.

זדאַנאָוו אויף קיראָוו'ס אָרט

מאָסקווע, 16 (ספּ. טעל.)

דער סעקרעטאַר פֿון צענטראַל-קאָמיטעט פֿון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, זדאַנאָוו, איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַלס סעקרעטאַר פֿון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי פֿון דעם קרײַז און דער שטאָט לענינגראַד.

אַ חודש צײַט ציטערט די ערד

סטאַמבול, 16 (ספּ. טעל.)

אין דער געגענד טבאַפּאַקיר לאָזט זיך שוין הײַנט אַ חודש צײַט מערקען דאָס ציטערען פֿון דער ערד.

לעת עתה זענען פֿערצייכענט געוואָרען 12 פּערזאָן אומגעקומענע פֿון דער דויערענדער ערד-ציטערניש.

בחסר „עליון“...

טורין, 16 (ספּ. טעל.)

אַנוועזענדיג די אָנוויזונגען פֿון מוסאָליני'ן וועגען „דערנעהענטערען זיך צום פֿאָלק“, האָט דער גענעראַל-סעקרעטאַר פֿון דער פֿאַשיסטישער פּאַרטיי, סטאַראַטשע, אויפֿגענומען הײַנט אין טורין אַלע איבוואוינער פֿון דער שטאָט, וועלכע האָבען זיך צו איהם געווענדעט וועגען אַן אוידיענץ.

דער בעסטער מיטעל...

לאָנדאָן, 16 (ספּ. טעל.)

דער הויפּט-רעדאַקטאָר פֿון דער אינדישער צײַטשריפֿט „בענגאַזאַלי“ האָט בעשלאָסען זיך צוריקצוציהען פֿון פּאָליטישען לעבען און אײַנגאַנצען עבטשוויגען צו ווערען.

כדי צו אויספֿיהרען זײַן בעשלוס האָט ער בעפֿוילען צוזאַמענצונייען זיך דאָס מויל מיט דראָהט און איבערלאָזען אין איהם בלויז אַ קליינע עפֿענונג אויף אײַנבעהמען שפּײַז דורך אַ רעהרעל.

דײַטשער אַמבאַסאַדאָר אין וואַרשאַ בײַם האַנדעלס-מיניסטער

וואַרשאַ, 16 (טעלעפֿאָניש)

דער מיניסטער פֿאַר האַנדעל און אינדוסטריע פֿלאָריאַן רײַכמאַן האָט הײַנט אויפֿגענומען אויף אַן אוידיענץ דעם דײַטשען אַמבאַסאַדאָר פֿאָן מאָלטקע.

דער סאָוויעטיש-פֿראַנצויזישער אָפּמאַך און דער מזרח-פּאַקט

מאָסקווע, 16 (ספּ. טעל.)

„זשורנאַל דע-מאָסקאָו“ בעגריסט אין אַ לייט-אַרטיקעל דעם אָפּמאַך צווישען לאַוואַל'ן און ליטווינאָוו'ן, אַלס אַזאַ, וואָס מאַכט בטל די אינטריגעס געגען אַ פֿראַנצויזיש-סאָוויעטישער דערנעהנטערונג.

די צײַטונג בעמערקט דערבײַ, אַז דאָס אָנשליסען זיך פֿון דײַטשלאַנד אינעם מזרח-פּאַקט וואָלט צוגעגרייט אַ יסוד פֿאַר אַ בעדײַטענדער פֿאַרבעסערונג פֿון די סאָוויעטיש-דײַטשע בעציהונגען, און געוויסע לענדער, וואָס זוכען זייער פּאָליטישע בעגײַסטערונג אויף ווילהעלמשטראַסע וואָלטען אויפֿגעהערט מיט זייערע וואַקלענישען.

דער „נומערוס קלויזוס“-פּראָבלעם אין אַמעריקאַ

וואַשינגטאָן, 16 (ספּ. טעל.)

ד״ר דזשעמס מעקנאַגי, רעקטאָר פֿון וועסליין-אוניווערסיטעט אין מידלטאָן האָט זיך געווענדעט מיט אַ בריף צו דער יודישער שטודירענדער יוגענד, אַז זי זאָל זיך אָפּהאַלטען פֿון אײַנשרײַבען זיך אויפֿ'ן מעדיצינישען פֿאַקולטעט, ווײַל אויף 4 פּראָצענט פֿון דער יודישער בעפֿעלקערונג אין אַמעריקאַ האָבען קאַנדידאַטען אויף צו לערנען זיך אויף די מעדיצינישע פֿאַקולטעטען דעם היי-יאָהריגען הערבסט אויסגעמאַכט 50 פּראָצענט.

דער רעקטאָר בעטאָנט דערבײַ בפֿירוש, אַז זײַן בריף דאַרף נישט בעטראַכט ווערען אַלס פּועל יוצא פֿון אַנטיסעמיטישע טענדענצען...

בונט פֿון דער מאָנגאָלישער קאַוואַלעריע געגען די יאַפּאַנער

מאָסקווע, 16 (ספּ. טעל.)

סאָוויעטישע קוועלען זענען מודיע וועגען אַ בונט פֿון דער מאָנגאָלישער קאַוואַלעריע אין דער פּראָווינץ טשינגאַן.

די בונטאָווטשיקעס האָבען אויסגעהרג'עט די יאַפּאַנישע אָפֿיצירען און מאַרשירען אויף דער שטאָט טוגלאַ.

בכדי צו דערשטיקען דעם בונט האָט מען אַרויסגעשיקט ענטקעגען דער מאָנגאָלישער קאַוואַלעריע אַ יאַפּאַנישע שטראָף-עקספּעדיציע מיט געפּאַנצערטע אויטאָס.

אַ נישקשה'דיגער דעפֿיציט

וואַשינגטאָן, 16 (ספּ. טעל.)

די הוצאות פֿון דער פֿעדעראַלער רעגירונג אינם לויפֿענדען פֿינאַנץ יאָהר האָבען איבערגעשטיגען ביז דעם 1 דעצעמבער דרײַ מיליאַרד דאָלאַר.

דער דעפֿיציט מאַכט אויס 1,480,791,000 דאָלאַר.

הילפֿס-אַקציע אין איטאַליען לטובת די דײַטשע יודען

רוים. (יט״אַ) דער פֿערבאַנד פֿון די יודישע קהלות אין איטאַליען האָט אַרויסגעגעבן אַן אויפֿרוף צום יודישען קיבוץ אין איטאַליען צו בעטייליגען זיך אין די זאַמלונגען אויפֿ'ן הילפֿס ווערק לטובת די דײַטשע יודען. אין אויפֿרוף ווערט אָנגעוויזען, אַז די רעזולטאַטען פֿון די ביז איצטיגע זאַמלונגען — רונד אַ האַלב מיליאָן ליר — זענען שוין פֿערווענדעט געוואָרען אויף זייער בעשטימונג און איצט זענען נויטיג ווײַטערע מיטלען פֿאַר'ן הילפֿס ווערק. עס ווערט בעטאָנט, אַז די איטאַליענישע רעגירונג בעציהט זיך מיט סימפּאַטיע צו דער דאָזיגער הילפֿס אַקציע.

40 יאָהר יודישער האַנדווערקער פֿעראיין אין בערלין

בערלין. (יט״אַ) דער פֿעראיין פֿון יודישע האַנדווערקער אין בערלין פֿײַערט די טעג דעם יובילעאום פֿון זײַן 40 יעהריגען עקזיסטענץ. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט אָרדענט אײַן דער פֿעראיין אַן עפֿענטליכע פֿעראַנשטאַלטונג.

„די השגחה האָט געוואָלט“...

די „גערמאַניאַ“ וועגען דער באַהן-קאַטאַסטראָפֿע הינטער לאַנגוועדעל

בערלין, 16 (ספּ. טעל.)

די קאַטוילישע „גערמאַניאַ“ פֿערעפֿענטליכט הײַנט פֿאָלגענדע בעמערקונגען אין שייכות מיט דער באַהן קאַטאַסטראָפֿע הינטער לאַנגוועדעל:

„לאַנגוועדעל האָט געקענט ווערען דער אָנהויב פֿאַר אַ קאַטאַסטראָפֿע פֿאַר דײַטשלאַנד. אין דעם מאָמענט, ווען דער ד״ר געבעלס האָט אינ'ם ספּאָרט פּאַלאַץ געמאָלדען די פֿערזאַמעלטע וועגען דער קאַטאַסטראָפֿע, האָט זיך אויסגעוויזען אַז פֿאַר אונז שטייט די פֿראַגע: „וואָס וואָלט גע-ווען, ווען“... צום גליק איז גאָרנישט געשעהן. דער פֿיהרער און אַלע פּאַסאַזשירען פֿון צוג זענען אַרויס אומבעשעדיגט.

ד״ר געבעלס האָט דאַן דערקלערט, אַז אין דעם פֿאַרפֿאַל קאָן מען זעהן, דאָס היטלער וועט דערפֿיהרען ביז צום סוף זײַן ווערק, און אַז אַלע בעמיהונגען פֿון די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען וועלען געקרוינט ווערען מיט דערפֿאָלג. צי איז עס געווען די השגחה פֿון גורל, אָדער אַ גליקליכער פֿאַל? אַדאָלף היטלער פֿלעגט זיך אין אַלע זײַנע רעדעס פֿאַררופֿען אויף דער אויבערשטער השגחה, און אַ רעליגיעזער מענש ווייסט, דאָס אַלע געשעהענישען געפֿינען זיך אין רשות פֿון גאָט, אָהן וועלכענס ווילען עס פּאַסירט גאָרנישט, א. א. וו. א. וו.

דער פּוילישער בית״ר האָט נישט קריטיקירט דעם לאָנדאָנער הסכם

פּאַריז (יט״אַ) די עקזעקוטיווע פֿון וועלט פֿערבאַנד פֿון די ציוניסטען רעוויזיאָניסטען האָט צוגעשיקט דער י.ט.א. פֿאָלגענדע ערקלערונג מיט אַ ביטע צו פֿערעפֿענטליכען:

אין אייניגע צײַטונגען אין א״י און אין גלות האָט זיך בעוויזען אַ ידיעה, אַז אין וואַרשע איז פֿאָרגעקומען אַ בעראַטונג פֿון מפֿקדי גליל פֿון פּוילישען ברית טרומפּלדור, אין וועלכער עס האָבען זיך כלומרשט בעטייליגט 100 דעלעגאַטען, און וועלכע האָבען זיך כלומרשט אַרויסגעזאָגט געגען דעם הסכם, וואָס דער ראש בית״ר און פּרעזידענט פֿון אַלוועלטליכען ברית הצה״ר, ה' וול. זשאַבאָטינסקי, און דער פֿערטרעטער פֿון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע ה' דוד בן-גוריון, האָבען אונטערגעשריבען אין לאָנדאָן.

דער שלטון בית״ר שטעלט פֿעסט, אַז אין וואַרשאַ איז באמת פֿאָרגעקומען אַ בעראַטונג פֿון מפֿקדי גליל פֿון פּוילישען בית״ר. אין דער דאָזיגער בעראַטונג האָבען זיך בעטייליגט 75 דעלעגאַטען און דער לאָנדאָנער הסכם איז דורך קיינעם נישט קריטיקירט געוואָרען.

די שטורם-רעגענס אין ארץ-ישראל

די באַהן קאַטאַסטראָפֿע בײַ טול כרם. — אומגליקספֿאַלען מיט מענשען און פֿיה. — די ברכה פֿאַר די פּרדסים

ירושלים (יט״אַ) אין דרום-א״י, אויפֿ'ן וועג פֿון חיפה קיין טול-כרם, איז געשעהען אַן ערנסטע באַהן-קאַטאַסטראָפֿע, וואָס האָט בלויז גליקליכערווײַז נישט גורם געווען קיין מענשליכע קרבנות. אַ וואָלקען-ברוך אין דער געגענד פֿון שכם האָט פֿערוּרזאַכט די אונטערשוועמונג פֿון די רעלסען־קלעצער. און אַ פֿערבײַפֿאָהרענדער משא-צוג איז אַראָפּ פֿון די רעלסען. זעקס באַפּט-וואַגאָנען און אַכט פֿיה-וואַגאָנען זענען צושמעטערט געוואָרען. און 20 קיה, וואָס זענען געפֿיהרט געוואָרען אין די וואַגאָנען, זענען געפֿאַלען. די היזקות בעטרעפֿען פֿיל טויזענדער. צוליב דער קאַטאַסטראָפֿע איז אין משך פֿון אַ לענגערע צײַט געווען געשטערט די גאַנצע באַהן-קאָמוניקאַציע.

די שטורם-רעגענס, וואָס דויערען אין א״י, האָבען שוין גורם געווען אויך מענשליכע קרבנות, אין אַן אַראַבישען דאָרף נישט ווײַט פֿון ירושלים איז אַן אַראַבער דערהרג'עט געוואָרען דורכ'ן שטורס פֿון אַ פּאָליציאַ-ישען אויטאָ, וואָס האָט זיך צוליב שלאַגס-רעגען אויסגעגליטשט פֿון וועג. אין זכרון משה, רחביה, אַראַבישע קוואַרטאַלען אין ירושלים און אין אַנדערע ערטער זענען פֿערגאַסען געוואָרען קעלערן און נידעריג-סיטואירטע הײַזער.

אין אַן אַראַבישען דאָרף בעבען שול-כרם איז פֿון שטורם-ווינד אומגעוואָרפֿען געוואָרען אַ דאָרפֿיש הײַזעל, און צוויי אַראַבער זענען דערהרג'עט געוואָרען. עטליכע מאַן זענען פֿערוואונדעט געוואָרען..

עס זענען פֿערצייכענט געוואָרען אויך אַנדערע אומגליקס-פֿאַלען מיט מענשען און פֿיה.

אין תל-אביב האָט זיך שוין געשטעלט אַ גוטס וועטער. די רעגענס האָבען אָבער גורם געווען גאַנץ קאָנטיגע היזקות. הגם דער יודישער ישוב האָט אויך געליטען היזקות פֿון די שטורם-רעגענס, איז אָבער דאָס אַלגעמיינע געפֿיהל אַ פֿריידיגס, צוליב דער ברכה פֿון גשם פֿאַר דער לאַנדווירטשאַפֿט און בעזונדערס די אָראַנזשען.

יפֿו (יט״אַ) אין אַראַבער און 3 אייזלען זענען דערהרג'עט געוואָרען דורכ'ן עלעקטרישען שטראָם, ווען אַ דונער האָט אַראָפּגעריסען אַן עלעקטרישע דראָהט אין דעם מאַנשיך-קוואַרטאַל אין יפֿו.

אין פֿעלאַך און 2 אייזלען זענען היבטער יפֿו מיטגעריסען און דערטרונקען געוואָרען אין אַ געוואַלדיגען שטראָם, וואָס האָט זיך געבילדעט נאָך די לעצטע שטורם-רעגענס אין ארץ-ישראל.

פוילישער אמבאסאדאר אין לאנדאן

האט אויפגענומען א דעלעגאציע פון „אגודת-ישראל“

לאנדאן, 16 (יט״א טעלעגראפיש).

א דעלעגאציע פון „אגודת-ישראל“ האט בעזוכט דעם נייעם פוילישען אמבאסאדאר גראף ראטשינסקי.

ה׳ גורמאן האט אין נאמען פון „אגודת ישראל“ בעגריסט דעם פוילישען אמבאסאדאר און האט אויסגעדרוקט די האפנונג אז גראף ראטשינסקי וועט מיטהעלפען אויסצובעסערן די לאגע פון די פוילישע יודען.

דער אמבאסאדאר האט דאן אויסגעדריקט זיין צופרידענהייט מיט דער דעלעגאציע, אנווייזענדיג אויף די פריינדליכע בעציהונגען, וואס עס הערשען צווישען דער פוילישער רעגירונג און דער „אגודת ישראל“.

דער אמבאסאדאר האט אויך גערעדט וועגען די פערהעלטנישען צווישען די יודען און דער רעגירונג און געזאגט, אז ער האלט, אז עס ליגט אין ביידענס אינטערעסען א גינסטיגע לעזונג פון יודישע ענינים.

25-יעהריגער יובילעאום פון דער „אוניאן פון רומענישע יודען“

בוקארעשט, (יט״א די טעג האט די „אוניאן פון רומענישע יודען“ געפייערט איהר 25 יעהריגען עקזיסטענץ יובילעאום. די „אוניאן“ גילט אלס גרויסע ארגאניזאציע פארן שוץ פון רומענישע יודען, וועלכע האט געשפילט א בעזונדערס גרויסע ראל אין קאמף פאר דער דערגרייכונג פון דער גלייכבערעכטיגונג פון די רומענישע יודען. נעבען דער קולטורעלער און סאציאלער ארבייט בעטראכט היינט די „אוניאן“ אלס איהר הויפט אויפגאבע דעם אבוועהר געגען פערלעצונגען פון גלייכבערעכטיגונגס פרינציפ אין דער פראקטיק.

אין צוזאמענהאנג מיט׳ן יובילעאום זענען פארגעקומען עטליכע עפענטליכע פעראנשטאלטונגען. צוו. אנד. א גרויסע יוגענד-פערזאמלונג, אויף וועלכער עס איז ארויסגעטרעטען דער פיהרער פון דער „אוניאן“ און פארקעמפער פאר דער עמאנציפאציע פון די רומענישע יודען ד״ר ווילהעלם פעלדערמאן.

דער מאנגעל פון רויה - שטאפען

לאזט זיך אלץ שטארקער פיהלען אין דייטשלאנד

בערלין, 16 (ספ. טעל.)

דער פינאנץ מיניסטער שווערין קראסיג האט אין זיין רעדע, וואס ער האט געהאלטען אין בערלינער אוניווערזיטעט צ.א. דערקלעהרט, אז דייטשלאנד פעהלען קודם כל זאפאסען פון רויה שטאפען און דעוויזען. דייטשלאנד — האט ער געזאגט — איז גרייט צו צאהלען איהרע חובות, אבער זי קאן עס טון בלויז אין סחורות.

פאריז, 16 (ספ. טעל.)

„ל׳עוור“ איז מודיע, אז מיט 6 וואכען צוריק איז אין בערלין פארגעקומען א זיצונג פונם מיניסטארען ראט, אויף וועלכער דער פרעזידענט פון דער רייכסבאנק, ד״ר שאכט האט דערקלעהרט דעם קאנצלער היטלער, דאס דער מאנגעל פון רויה שטאפען אין דייטשלאנד איז א מניעה אויפן וועג צו פערגרעסערן די רייכסוועהר. דער מאנגעל אין דעוויזען דערלויבט נישט צו איינקויפן שטאל, צין, קופער, פוטערווארג און באוועל.

שאכט האט ווייטער דערקלעהרט, אז אויב דייטשלאנד וועט ווייטער בלייבען דיפלאמאטיש אפגעזונדערט, וועט מען נישט קאנען פערגרעסערן די בעוואפענונגען.

יודישער פ.ע.נ.-קלוב אין ווארשא

וועגען דער בעציונג צו יודיש אין א״י

ווארשא (יט״א) דער יודישער פ.ע.נ.-קלוב האט צוגעשיקט דער יט״א פאלגענדע מיטטיילונג:

די טעג איז פארגעקומען א דרינגענדע זיצונג פון ווארשאווער יודישען פ.ע.נ.-קלוב אין שייכות מיט דעם בריף, וואס איז אנגעקומען פון יודישען ליטעראטען און זשורנאליסטען-קלוב אין א״י, וועגען די רדיפות געגען יודיש, וואס זענען איצט בעגייט געווארען אין צוזאמענהאנג מיט דעם דערשיינען פון א צווייוואכענבלאט „ניעי וועלט“.

עס איז בעשלאסען געווארען צו פראטעסטירען אמשארפסטען געגען די רדיפות, ארויסצושיקען א פראטעסט צום העברעאישען פ.ע.נ.-קלוב אין תל-אביב און פערלאנגען פון איהם אנצונעהמען געהעריגע שריט צו בעשיצען דעם כבוד פון יודיש אין א״י, זיך ווענדען צו די יודישע פ.ע.נ.-קלובען אין ניו-יארק, ווילנא און טשערנאוויץ צו שטיצען די אקציע ביים פערטיידיגען די רעכט פון יודיש אין א״י.

די פערוואלטונג פון פ.ע.נ.-קלוב האט אויך בעשלאסען איינצולאדען אויף א געמיינזאמער זיצונג די פערוואלטונגען פון ווארשאווער זשורנאליסטען-סינדיקאט — יודישע סעקציע און פעראיין פון יודישע ליטעראטען און זשורנאליסטען וועגען דעם זעלבען ענין.

אין דעם זעלבען ענין ווערט אויך געריפען א פרעסע-קאנפערענץ.

וועגן א פעראייניגטען יוד. וועלט-פראנט

צו פערטיידיגען דעם יודישען קיום

לאנדאן (יט״א) דא איז פארגעקומען א מאסען-מיטינג פון דער בישט-לאנג געגרינדעטער ארגאניזאציע א. נ. „קאמעראדשאפט פון וועלט-יודענטום“.

דער רב-הכולל פון די שפאניש-פארטוגעזישע קהלות אין גרויס-בריטאניען חכם ד״ר גאסטער האט צוגעשיקט אויפ׳ן מיטינג א בעגריסונגס-ערקלערונג, אין וועלכער ער שרייבט צוו. אנד.: „מיר מוזען שטעהען פעראייניגט און רעאליזירען אונזער סאלידאריטעט אפצושטויסען געפאהרען. מיר קענען נישט ערווארטען קיין שום הילף פון אנדערע, כל-זמן מיר אליין מאכען נישט די ערשטע אנשטרענגונג זיך צו העלפען“.

מיט א גרויסער רעדע איז אויפ׳ן מיטינג ארויסגעטרעטען דער ראבינער מ. ל. פערלצווייג, וועלכער האט פערגליכען די איצטיגע עת - צרה לישראל, מיט דער צייט פון חורבן בית-המקדש. דער רעדנער שילדערט די לאגע פון יודען אין דייטשלאנד, פוילען, עסטרייך, רומעניען און אנדערע לענדער און ערקלערט צוו. אנד.: „מיר זענען ענטשלאסען צו מאכען געברויך פון יעדען לעגיטימען וואפען אין דעם דאזיגען קאמף פאר רעכט און גערעכטיגקייט“.

מאריס מייער, דער שעף-רעדאקטאר פון דער לאנדאנער „צייט“ טרעט ארויס געגען די יעניגע, וואס היטען זיך נאך אלץ צו אפערירען מיט׳ן בעגריף „וועלט-יודענטום“. ער שטעלט פעסט, אז מיט איהר אנטי-יודישע פאליטיק האט די היטלער-רעגירונג אנגעטון פיל מעהר שאדען דעם דייטשען רייך, ווי די יודען. די יודען פון דער גאנצער וועלט דארפען זיך פעראייניגען אין אזא ארגאניזאציע, ווי די „קאמעראדשאפט פון וועלט-יודענטום“. דער יודישער קאמף איז א פערטיידיגונגס-קאמף“.

אויף דעם מיטינג איז פארגעלעזען געווארען א דעפעשע פון יודיש-אמעריקאנער קאנגרעס, וועלכער דריקט אויס די האפנונג, אז עס וועט געשאפען ווערען א פעראייניגטער יודישער פראנט פאר מעשים לטובת די יודען באשר הם שם.

Dr. med.
P. KOTOK
אינערליכע קראנקהייטען
ZEROMSKIEGO 44, telef. 114-25
נעהמט אן פון 5 ביז 7 נאכמיטאג.
נעהמט אן אין דער לעטשניצע בושעזשינער 11 טעגליך פון 4–5 נאכמ.

DR.
L. Czarnożył
וואוינט יעצט אויף
פיעטריקאווער 62 טעל. 224-94
און נעהמט אן פון 9,30 ביז 10.30 פארמיטאג און פון 4–6 נאכמ.
ספעצ. הארן-קראנקהייטען

די, וועלכע האבען געווינען

אין דעם לעצטען טאג פון דער ציהונג פון דער 3-טער קלאס זענען די געווינסטען צו 100.000 זל. געפאלען אויף די נ. 120717, 172737 און 157289.

צוויי געווינסטען צו 100.000 זל. זענען ארויס אין ווארשע און די 3-טע 100.000 זל. האבען בעגליקט די אינהאבער פון די פערטלעך אין די שטעט: ראדאם, פרושקאוו און לאדז.

איין אינהאבער פון א פערטעל האט אין דעם לעצטען טאג יעצט ארויסגעשיקט דעם בעטראג פאר דעם לאס. אזא פערשפעטיגונג קען ארויסרופען פערשיידענע בעשווערונגען. מען דארף דערויבער אויסמיידען אזעלכע פעלער.

מיר דערמאנען דעריבער, דאס דער טערמין פון אויסקויפען די לאסען פון דער 4-טער קלאס איז דער 31-טער דעצעמבער.

בעקאנטמאכונג
דערמיט מאך איך בעקאנט דער ג׳ קונדשאפט, אז פון 18 ד. ח. ווערט געעפענט דאס מאדערנע
שיך-געשעפט „ITE“
א. נ.
אין לאדז, אויף צעגעלניאנא 1 (רוג פיעטריקאווער)
דער מאגאזין איז פערזעהן מיט די נייעסטע מאדעלען און ערשטקלאסיגע אויסארבייטונג.
מיט אכטונג „ITE“ צעגעלניאנא 1.

אטוואצק
קלימאטישע וואלד=סטאציע
7.50 זל. טעגליך
Sanatorjum
D-ra med. W. PRZYGODY
לונגען - אפטיילונג: ס׳ווערען געהיילט לונגען-קראנקע לויט די נייעסטע מעטאדען.
כירורגישע אפטיילונג: ווערען געמאכט: אדמע, איבערברעכונג פון פערוואקסונגען, דורכשניידען פונ׳ם נערוו א. ז. וו.
ספעציעלער פאוויליאן: ריטשאלט-פרייזען צוגעפאסט צו דער איצטיגער קריזיס-צייט נעמען ארום: פולע אויסהאלטונג, מעדיצין, אויפזיכט, רענטגען, אנאליזען א״א
כשר׳ע קיך! געשמאקע כשר׳ע קיך. כשר׳ע קיך!
פאר רעקאנוואלעסצענטען זארגפעליגע אויפזיכט.

א הארציגען פאהרט-געזונד
די ליבע פריינד
מענדל און יאסל גערשט
צו זייער אפפאהרען נאך פאלעסטינע
ווינשען אסתר און יוסף טורקא

ברית הצה״ר אין לאדז, 6. שערפיען 2
מאכט בעקאנט אלע חברים פון לאדזער הצה״ר, אז היינט, מאנטאג, דעם 17-טען ד. ח. 7.30 אוונד צום ערשטען טערמין און 8.30 אוונד צום צווייטען טערמין (ביי יעדער צאהל אנוועזענדע) קומט פאר
די יעהרליכע גענעראל-פערזאמלונג
פון לאדזער הצה״ר
קיין ספעציעלע איינלאדונגען זענען נישט ארויסגעשיקט געווארען. איינטריטס-רעכט האבען נאר חברים—בעזיצער פון א דינר מיט א בול.

אויערען, נאז און האלז
קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.) ווי אויך אמבולאטארישעס פון 11–1 און פון 5–8 אוונט.

פאר גארד, ביזשוטעריע
און לאמבארד-קווימעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

די 1-טע און ביליגסטע קוועלע פון
רעשטען
אויף פאלטענס און אנציגער
פון די בעסטע ביליצער און טאמאשאווער סחורות, די מאדערנסטע מוסטערן, אין א גרויסען אויסוואהל, בעקומט מען נאר ביי
R. Szczęśliwy
לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09
גערדינקס. פראנט 2 שטאק.

סענסאציע, געדענקט די אדרעס!
קליידער, אנצוגען, פאלטאס, סוועטערס ווי אויך פוטער און וועש
וראשט, רייניגס בעמיש און פארבט
רעעל און צו סאנקורענץ-פרייזען
די בעוואוסטע יודישע בעמישע
וועשעריי און פארבעריי
„עריקא“
מלינארסקא 2, (ביים רוג בזשעזשינער)
אונזערע פרייזען: פון 4 זל. אנ׳אנצוג, פון 1,50 זל. א קלייד, פון 75 גר. א סוועטער, א ווינטער-פאלטאן פון 4 זל. אנ׳אויבערהעמד 50 גר. א קאלנער 15 גר.

Dr. med.
Leon Familier
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
האט זיך איבערגעצויגען אויף
6. שערפיען 37 (בענעדיקטא)
נעהמט אן פון 5–7 נאכמ.

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 130—230 מיטאג און פון 5—9 אוענד.
זונטאג פון 10—1 בײטאג.
אלע ארט אנאליזען.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן
פאר פרויען א ספעציעלער ווארט-זאל.

אויגען-קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72
נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אוונד.

Dr. J. Lubicz
כירורג און ארטאפעד
9 פאלודביאווא 9
טעל. 183-17
צוריקגעקעהרט

פיזיקאליש = טעראפישער גאבינעט
ביי „לינת הצדק“
איז טעטיג טעגליך פון 11—1 פארמיטאג און פון 4—6 נאכמ. און געפינט זיך אונטער דער אויפזיכט פון א דאקטער-ספעצ.
ערמעסיגטע פרייזען. דיאטערמיע 2 זל. עלעקטרישע בעדער 1.50 זל. סאלוקס 1.50, קווארץ-לאמפן 75 גר. פאר אונבעמיטעלטע הנחה-פרייזן
די נאכט-פאגאטאוויע ביי „לינת הצדק“ פיהרט איבער קראנקע אין שטאדט און אויסער דער שטאדט.

גלייכשטעלונג.

אין צוזאמענהאנג מיט דער געכטיגער ענטשולדיגונג אין „נייעם פאלקסבלאט“, וואס איך זאל מיך האבען כלומרשט ענטשולדיגט פאר א געוויסען בערל קלוטשקאווסקי (מלינארסקא 4) ערקלער איך פאר דער עפענטליכקייט, אז מיט דעם אויביגען אנאנם האב איך קיין שום שייכות נישט און פאר פאלש אנגעבען מיין נאמען, וועל איך ה׳ ב. קלוטשקאווסקי צוציהען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט.

מיט אכטונג לייב נייהויז,
פיעטריקאווער 117.

פוטש פון ראַדיקאַלע פליגער

און א שפּאַלטונג צווישן די דײטשע נאַציס אין אמעריקא

נ ױ ו - י א ר ק, 16 (יט"א טעלעגראַפיש)

די קאָנפליקטען און די רײסערײען צווישען די דײטשע נאַציס אין אמעריקא, פערשאַרפען זיך כסדר.

דער ראַדיקאַלער פליגעל פון די אמעריקאַנער נאַציס, האָבען אָרגאַניזירט א פוטש געגען דער לײטונג.

די ראַדיקאַלען האָבען זיך אַרײנגעריסען אין דער נאַצישער דרוקערײ פערכאַפּט די צײטונג און זיך פערבאַריקאַדירט. עס איז געקומען צו א העפטיגען צוזאַמענשטויס

פערצווייפעלטע לאגע פון 23 פוילישע יודען

מען האט זײ נישט ארײנגעלאזט קײן א"י

ק א א י ר, 16 (יט"א טעלעגראַפיש)

דאָ זענען אָנגעקומען 23 פוילישע יודען, וועלכע מ'האָט נישט אַרײנגעלאָזט קײן א"י. זײער לאגע איז א פערצווייפעלטע.

דער ענגלישער קרוינפרינץ

צוגאסט אין דער העברעאישער אוניווערזיטעט

י ר ו ש ל י ם, 16 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער ענגלישער קרוינפרינץ מיט זײן פרוי, האָבען בעזוכט דעם העברעאישען אוניווערזיטעט אין ירושלים.

די געסט האָט אױפגענומען דיר. ד"ר מאַגנעס, וועלכער האָט זײ ווארים בעגריסט.

די געסט האָבען בעזוכט אַלע אָפּטײלונגען פון אוניווערזיטעט.

רעוויזיאָניסטישער צ.ק. צוריקגעצויגן דעם צירקולאר 60

ל א נ ד א ן, 16 (יט"א טעלעגראפיש)

דער רעוויזיאָניסטישער צ. ק. האָט פונאַנדערגעשיקט צו אַלע איהרע אָפּטײלונגען דעם בעשלוס, לויט וועלכען עס ווערט צוריקגעצויגען דער צירקולאַר 60 וועגען דער בעציהונג צום קרן-קימת און קרן היסוד.

אַנ'אינוואַלידען-מאַניפעסטאַציע אין פאַריז

פ א ר י ז, 16 (ספ. טעל.)

א מאַניפעסטאַציע פון אַנ'ערך טויזענד אינוואלידען האָט הײנט בײטאָג מאַניפעסטירט בײם טריאומף טויער, וואו זײ האָבען אוועקגעלײגט א קראַנץ בײם קבר פון אונבעקאַנטען זעלנער.

דערנאָך האָבען זײ מאַניפעסטירט פאַרן דענקמאל פון קלעמאַנסאָ.

בעת דער מאַניפעסטאַציע איז פאָרגעקומען א צוזאַמענשטויס מיט פּאָליצײ. פיער פּאָליציאַנטען זענען פערוואונדעט געוואָרען.

שווער צושלאגען אַנ'ענגלישען אָפיציר אין סאארבריקען

פ א ר י ז, 16 (ספ. טעל.)

„האַוואַס"־אַגענטור איז מודיע פון סאַאַר־בריקען:

בעכטען בײנאַכט האָט דאָ פּאַסירט אַ טראַגישער פאַל. אײנער פון די אָפיצירען פון דער פרעמדען־פּאָליצײ, וואָס איז רעקרוטירט געוואָרען אינדיווידועל דורך דער סאַאַר־קאָמיסיע, האָט פאָהרענדיג זײן אויטא, פערוואונדעט אַ פרוי.

די פערבײגײער האָבען זיך דאַן געוואָרפען אויפ'ן אָפיציר, און דער לעצטער האָט, זעהענדיג, אַז עס דראָהט איהם אַ סכנה, אַרויסגעכאַפּט אַ רעוואָלווער און אויסגעשאָסען, פערוואונדענדיג אײנ אַנפאַלער.

דער אָפיציר איז דאַן ווידער אַטאַקירט געוואָרען און מ'האָט איהם מערדערליך צושלאָגען, אַזוי אַז מ'האָט איהם געמוזט אָפּפיהרען אין שפּיטאָל.

דער אָפיציר איז אַנ'ענגלענדער און הײסט יוסטיץ.

מאָדיפיצירט די אײנרייזע-פאָרשריפטען קיין גריכענלאַנד

בלויז דײטשע און פוילישע יודען דארפען פארשטעלען אַנ'ארץ ישראל וויזא אדער א ספּעציעלע מיניסטעריאלע ערלויבניש

ס א ל א נ י ק י (יט"א) דאָס יודישע בלאַט „לא פּרענסא" טײלט מיט, אַז אויף דער אינטערווענץ פון געוו. יודישען דעפּוטאַט דניאל אלאלוף בײם פּרעמיער טסאַלדאַריס איז מאָדיפיצירט געוואָרען די לעצטענס אַרויסגעגעבענע פעראָרדנונג, וואָס זעהט פאָר, אַז יודען, וועלכע קומען קײן גריכענלאַנד, זענען מחויב פאָרצושטעלען אַ ספּעציעלע ערלויבניש פון גריכישען אויסערן־מיניסטעריום.

די פעראָרדנונג איז מאָדיפיצירט געוואָרען אין דעם זין, אַז בלויז דײטשע און פוילישע יודען, וואָס קומען קײן גריכענלאַנד, וועלען דאַרפען פאָרשטעלען חוץ דער גריכישער וויזע, אויך אַ ספּעציעלע מיניסטעריאַל - ערלויבניש (אַרויסגעגעבען דורך דער פערמיטלונג פון די גריכישע קאָנסולאַטען אין אויסלאַנד), אָדער אַנ'ארץ־ישראל־וויזע. דאַגעגען וועלען יודען פון אַנדערע לענדער, אומאָפּהענגיג פון דעם צוועק פון זײער בעזוך אין גריכענלאַנד, בעהאַנדעלט ווערען אויף אַ גלײכען אופן מיט אַלע אַנדערע רײזענדער.

לויט די אינפאָרמאַציעס פון „לא פּרענסא", איז די ענטשײדונג פון פּרעמיער טסאַלדאַריס שוין מיטגעטײלט געוואָרען אין דער פאָרם פון אַנ'אינסטרוקציע אַלע גריכישע קאָנסולאַטען אין אויסלאַנד, און אין די גריכישע גרענעץ־אָרגאַנען.

זועז געברויכט מען

Togal

בײ רעאומאטיזם, פאדאגרא נערוועז און קאָפּשמערצען, גריפּע און פערקיהלונגען דינען די טאגאל-טאַבלעטקעס אויסגעצײכענט. זײ פערלײכטערן זעהר. צו בעקומען אין דער נאָהנטסטער אַפּטײק.

דײטשלאַנד קלויבט זיך בעפאַלען ליטע?

מיט ליטע האָפט דײטשלאַנד פאַרטיג צו ווערען אין א פּאָר וואָכען

אונטער די קעפּלעך דערצײלט קאָוונער „פאָלקסבלאַט":

„פון מזרח-פּרײסען זענען בעקומען געוואָרען ידיעות, אַז אויף דער ליטווישער גרעניץ ווערט פערשטאַרקט דאָס דײטשע מיליטער. אין טילזיט איז פאַר דער לעצטער צײט בעזונדערס פערשטאַרקט געוואָרען דער גאַרניזאָן. עס זענען אויך קאָנצענטרירט געוואָרען מיליטער־טײלען אין ראַגײנע און קאַוקענים.

די אײנוואוינער פון מזרח-פּרײסען העצט מען כסדר קײן ליטע. מען שמועסט, אַז לאַנג וועט מען זײ נישט קאָנען צוריקהאַלטען און אַז זײ וועלען אַלײן אונטערנעמען שריט. וואָס דאָס זענען פאַר שריט – איז אײטליכען קלאָר. שוין אַ לענגערע צײט ווערט אין מזרח-פּרײסען אויף פערשידענע אופנים געפיהרט אַ סיסטעמאַטישע אַנטי-ליטווישע פּראָפּאַגאַנדע. עס ווערט אויסגענוצט די פּרעסע, ראַדיאָ און עפענטליכע פערזאַמלונגען. צווישען דער בעפעלקערונג ווערען אפילו פערשפּרײט קלאַנגען, אַז די ליטווינער וועלען מיט דער הילף פון די פראַנצויזען בעפאַלען מזרח'פּרײסען און וועלען זיך סטאַרען צו פערנעמען קעניגסבערג. כדי צו פערגרעסערען דעם עפעקט, ווערען פערשפּרײט ידיעות, אַז אין קלײפּעדער קאַנט זענען אָנגעקומען אָפיצירען פון פראַנצויזישען גענעראַל-שטאַב און אַז אין קלײפּעדער קאַנט איז אפילו פאַראַן אַ באַזע פאַר פראַנצויזישע אַעראָפּלאַנען.

אויף אַ פערזאַמלונג פון אַרבײטס=פראָנט וואָס איז אין אָקטאָבער פאָרגעקומען אין קאַוקענים האָט דער קרײז אָנפיהרער פון אַרבײטס-פראָנט דערקלערט, אַז ער וואָלט נישט זשאַלעווען צו געבען 2 טויזענד מאַרק פאַר דערמאָרדען דעם קלײפּעדער גובערנאַטאָר נאָוואַקאַס. עטליכע אָניוועזענדיגע האָבען דערקלערט, אַז צוליב אַזאַ סומע וואָלט געלוינט צו פּרובען.

אויף אַלע פערזאַמלונגען ווערט צוזאַמען מיט'ן סאַאַר-געביט דערמאָנט אויך קלײפּעדער קאַנט. ס'הײסט אַז די בײדע געביטען וועלען בקרוב אַריבערגײן צו דײטשלאַנד. עס ווערט דערקלערט, אַז דער ערשטער שונא, מיט וועלכען דײטשלאַנד וועט דאַרפען פאַרטיג ווערען, וועט זײן ליטע. דאָס דאָזיגע שטיקעל אַרבײט וועט דאַרפען אָפּנעמען נישט מעהר ווי אַ פּאָר וואָכען.

ראָזענבערג'ס פּלענער ווײזען, אַז דער וועג צו די איבריגע באַלטישע מלוכות ליגט איבער ליטע. עס איז דעריבער געקומען די צײט צו זײן גרײט צו אַלע מעגליכע עווענטואַליטעטען".

רעפּרעזענטאַנץ-טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי" 27 ציגעל-נאם 27 טעל. 112-25.

דירעקציע: דוד צעלמײסטער.

הײנט, מאָנטאָג, 9.30 אָוונד

געזעגנונגס- און ערען-אָוונד

קורט קאַטש

פון בעריהמטען יודיש-דײטשען שוישפּילער און רעזשיסער

עס ווערט געגעבען א גראַנדיעזע אפשידס-פאָרשטעלונג!

5 גרויסע אטראַקציעס פאר 1 בילעט!

פּאָפּולערע פּרײזען פון 54 גר. ביז 2 זל.

ווערט געשפּילט:

1) מאַנדאַרין וואַו (III אַקט) קורט קאַטש אַלס „מאַנדאַרין וואַו".

2) סערזשאַנט גרישא (II אַקט) קורט קאַטש אַלס „סערזשאַנט גרישא"

3) ריכאַרד דער 3-טער פון שעקספּיר (אין דײטש) אויסגעפיהרט פון קורט קאַטש.

4) נתן דער חכם (רינג-ערצעהלונג, אין דײטש) פון לעסינג, אויסגעפיהרט פון קורט קאַטש.

5) דאָנערוועטער פון פראַנק ווערעקינד (אין דײטש) אויסגעפיהרט פון קורט קאַטש.

בעזאָרגט אײך בעצײטענס מיט בילעטען.

אנאָנס! מאָרגען, דינסטאָג — רעגינא צוקער'ס שלאַגער „קאָמעדיאַנטקע" פּאָפּולערע פּרײזען.

אין פּראָבען: אויף דער האַלב 8 פאָרשטעלונג „דאָס לעבען רופט"!!! פון ביל-בילאַצערקאָווסקי.

לאָדזער נײעס

74 „ארבײטס-וועטעראַנען"

פון י. ק. פּאַזנאַנסקיס פאַבריק

(2) נעכטען 12 בײטאָג איז אין „טעאַטער פּאָפּולאַרני" פאָרגעקומען די פײערליכקײט פון דעקאָרירען מיט צײכענס פון „אַרבײטס וועטעראַנען" 74 אַרבײטער פון דער פירמע „י. ק. פּאָזנאַנסקי", וועלכע האָבען אין דער פאַבריק אָפּגעאַרבײט העכער 35 יאָהר.

די פײערליכקײט האָט געטראָגען א זעהר אימפּאָזאַנטען כאַראַקטער, און איז געעפענט געוואָרען מיט א רעדע פון דירעקטאָר, דעפּוטאַט יוזעף וואָלשינסקי.

ס'איז כדאי צו בעמערקען, אַז די אַרבײטס-וועטעראַנען בעקומען, חוץ די עמיריטאַל אונטערשטיצונגען פון דער סאָציאַלער פערזיכערונגס צו 20 זלאָטיס א חודש פון דער פירמע „פּאָזנאַנסקי".

די וואַהלען אין דער לאָדזער דאָקטוירים-קאַמער

(2) נעכטען זענען פאָרגעקומען די וואַהלען אין דער לאָדזער דאָקטוירים קאַמער.

אַלע פעררעגיסטרירטע דאָקטוירים פון לאָדז און לאָדזער וואָיעוואָדזטווע האָבען געשטימט פאַר בעזונדערע קאַנדידאַטען, אָדער קאַנדידאַטען ליסטעס.

10 אין אָווענד איז פערעפענטליכט געוואָרען דער רעזולטאַט פון די וואַהלען.

אויף דער אַלגעמײנער צאָהל וואַהל-בערעכטיגטע 847 האָבען אָפּגעגעבען שטימען 317.

95 פּראָצענט שטימען זענען אָפּגעגעבען געוואָרען אויף דער ליסטע, וואָס איז אויסגעשטעלט געוואָרען דורך דער וואַהל קאָמיסיע.

עס זענען אויסגעוועהלט געוואָרען 30 מיטגלידער און 15 פערטרעטער.

אַלס לײטער פון דער דאָקטוירים קאַמער איז געוועהלט געוואָרען ד"ר טאָמאַשעווסקי...

וויפיל ספּאָרטלער וועלען אויפטרעטען

אויף דעם הײיעהריגען ווינטער-ספּאָרט-פעסט פון „מאָרגענשטערן"

נישט געקוקט אויף אַלע שוועריגקײטען, מאַנגעל אין געלד א. אז. וו. האָט די אַרבײטער-ספּאָרט געזעלשאַפט „מאָרגענשטערן" נישט פערקלענערט איהר טעטיגקײט. פערקעהרט, די צאָהל גרופּען און אָנטײלנעהמער אויף די גימנאַסטישע לעקציעס זענען פערגרעסערט געוואָרען. עס איבען 13 גרופּען: מענער, פרויען, יוניאָרען און שילער אין א צאָהל פון איבער 250 פּערזאָן. מאָרגענשטערן איז אַזוי אַרום ווײטער געבליבען אַנ'אָרגאַניזאַציע פאַר מאַסען ספּאָרט.

ווי אַלע יאָהר גרײט איצט דער „מאָרגענשטערן" א ווינטער טורן פעסט, וועלכער וועט פאָרקומען דעם 5טען יאַנואַר 1935 אין טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי". עס ווערען צוגעגרײט אַ גאַנצע רײהע מוסטער איבונגען, ספּעציעלע אויפפיהרונגען מיט ליכט עפעקטען, אין פאַרביגע קאָסטיומען, פּיראַמידעס א.אז.וו.

אין דעם פעסט וועלען זיך בעטײליגען אַלע ספּאָרטלער אין א צאָהל פון 300 פּערזאָן. עס וועט זײן א דעמאָנסטראַציע פון מאַסען ספּאָרט און מאַסען איבונגען. „מאָרגענשטערן" האָט שוין א נאָמען מיט איהרע ספּאָרט פעסטען. אויך דער הײיעהריגער ווינטער פעסט האָט אַרויסגערופען די געהעריגע פעראינטערעסירונג.

דערלויבענישען אויף געוועהר

(2) לויט ווי עס טײלט אונז מיט די לאָדזער סטאַראָסטווע, וועט הײ-יאָהר נישט פּראָלאָנגירט ווערען דער טערמין פון בעלײגען ביטעס אויף דערלויבענישען צו האַלטען בײ זיך געוועהר.

דער טערמין פון אָנגעבען די ביטעס פאַליסט אָפּ דעם 31 ד. ח.

מען מוז זײ, אַלזאָ, דערלאַנגען צו דער צײט, וואָרום נאָכ'ן טערמין וועט מען שוין אַרויפלײגען שטראָפען.

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 17 דעצעמבער 1934

געענדערטע בעציהונג צו לאנד און ארבייט
דאס גאר ערנסטע ארץ-ישראל-פראבלעם

אין די פיל בעשרייבונגען, אינטערוויאוען, סטאטיסטישע אויסרעכנונגען קאן מען אפט לייענען תרעומות אויף דער איינזייטיגקייט פון אויפבוי אין א"י. נעבן דער גרויסער צאהל ליכט-זייטען האט די פראספעריטי פון פאלעסטינע פיל שאטען-זייטען און חסרונות. איינער פון די וויכטיגסטע חסרונות איז דער איבערוואוקס פון שטאטישען עלעמענט, אדער, ווי דאס ווערט אנגערופען די אורבאניזאציע פון פאלעסטינע. עס העלפען נישט די רופן: „מיטן פנים צו דער ערד", א קליינע ראלע שפילען די אנווייזונגען אויף דער געפאהר, וואס דראהט א"י א דאנק די מאסען-איבערעמיגרירונג פון די קאלאניעס אין די שטעדט אריין, די עמיגראציע דויערט ווייטער און נעמט אן גאר א גרויסען מאסשטאב. דער קאמף פאר'ן הויפט-יסוד פון דער ארבייט אין די קאלאניעס, דהיינו, אז דער יסוד דארף זיין א יודישער, ווערט ביסלעכווייז אילוזאריש, ווייל אין די קאלאניעס בלייבען אלץ וועניגער ארבייטער און אטמאל מוזען די קאלאניסטען אפילו ביי זייער בעסטען ווילען בעשעפטיגען נישט-יודישע ארבייטער, ווייל יודישע פעלט אויס. די ארבייטער-קרייזען גיבען זיך גוט אפ א דין וחשבון וועגען דעם, ווייל די אפטע „מאביליזאציעס", וואס זענען דורכגעפיהרט געווארען אונטער'ן לאזונג פון צוריקקעהר אויף ארבייט אין די קאלאניעס האבען זיך געענדיגט מיט גארנישט.

אהן ספק איז דאס איינס פון די וויכטיגסטע און פרינציפיעלסטע פראבלעמען אין לעבען פון ארץ-ישראל, און די וויכטיגקייט גרייכט בעדייטענד ווייטער פאר דעם איצטיגען מצב אין פאלעסטינע. די לינקע ווייזען אפט אן אויף דעם אומשטאנד, וואס די הויפט-ראלע ביי דער עמיגראציע פון די קאלאניעס אין די שטעדט אריין שפילט דער ווירטשאפטליכער מאמענט, אבער מען גערענקט דאך נאך גוט די גאר נישט אזוי ווייטע צייט, ווען די יוגענד, וואס איז געגאנגען אויסטריקענען זומפען פון עמק, פלעגט גערן פארלאזען נרעסערע קולטורעלע צענטערן פאר תל אביב, בעסערע פערדינסט-אויסזיכטען און מעגליכקייטען צו דערגרייכען קאריערעס, ווי דאס איז אין די שטעדט פון פאלעסטינע. ס'איז דעריבער שווער דאס איצטיגע אנלויפען פון דארף אין שטאדט אריין צו ערקלערען בלויז מיטן ווירטשאפטליכען מאמענט. דאס איז נישט בלויז אן עקאנאמיש פראבלעם, נאר אויך און אפשר טאקע קודם כל א פראבלעם פון קולטור.

דאס, וואס האט ביים פריהערדיגען דור חלוצים געהערט צום גלויבען — די לאנד-ארבייט, איז איצט, אין דער צייט פון אויפבליה, פערוואנדעלט געווארען אין א פראזע, וואס ווערט אפט בענוצט אויף פערזאמלונגען, וואס ווערט אבער נישט רעאליזירט אין לעבען. אין פאלעסטינע האט זיך געענדערט די בעציהונג צום פראבלעם פון ארבייט און צום פראבלעם פון ערד; די ענדערונג איז פארגעקומען קודם כל אין די רייהען פון דער חלוצים-יוגענד, ווייל אנדערש קאן מען נישט ערקלערען דעם פאקט, וואס מ'האלט אין איין פערלאזען די קאלאניעס און מ'גיהט אריבער אין די שטעדט. ערשט נישט לאנג האט זיך אויסגעדאכט, אז ס'איז געלונגען דורכצופיהרען א גרויסע ענדערונג אין דער יודישער פסיכיק, אז נאך פיל יאהרהונדערטער, ווי יודען זענען געווען אפגעריסען פון ערד, איז צוריק געלונגען צו שאפען דעם קאנטאקט פונ'ם יוד מיט'ן באדען מיט דער לאנדארבייט. איצט מוז מען דאסזעלבע אויפסניי אנהויבען. היינט מוז מען ליידער איבערחזרן דעםזעלבען אלף-בייס וועגען דער בעדייטונג פון באדען און אין דאזיגען גייסט דערציהען די חלוצישע יוגענד. דאס זענען גאנץ עלעמענטארע אמת'ען, וועלכע האבען צום בעדויערען נישט פערלוירען זייער אקטועלקייט.

נישט לאנג צוריק האט מען אין דער קאלאניע רחובות פייערליך אויפגענומען ווייצמאנ'ען, וועלכער האט דארט געארבייט אין לאנדווירטשאפטליכען אינסטיטוט. ס'האט איהם בעגריסט דער סעניאר פון די פאלעסטינער לאנדווירטען מ. סמילאנסקי. מאדנע האבען געקלונגען זיינע ווערטער: אין א צייט פון זעהר גינסטיגע פערספעקטיווען פאר דער ענטוויקלונג פון פאלעסטינע האט סמילאנסקי גערעדט וועגען גרויסע סכנות, וואס בעדראהען דעם אויפבוי פון ארץ-ישראל און אין דעם פאל איז ווייצמאן געווען איינשטימיג מיט סמילאנסקי'ן. ביידע האבען גערעדט וועגען פראבלעם פון ארבייט און פראבלעם פון ערד, ביידע האבען גערעדט וועגען געוואלדיג שנעלען טעמפ פון ארגאניזאציע פון פאלעסטינע און וועגען זעהר פאמעלעכדיגען טעמפא פון דער פאלעסטינער לאנדווירטשאפט. דאס איז א פראבלעם, וואס ענטהאלט אין זיך א גרויסע סכנה און וואס ווארפט א שאטען אויף דער איצטיגער פאלעסטינער פראספעריטי.

פוילענס אויסערליכע פאליטיק
אונטערן קרייצפייער פון די פארטייען

דער סיים איז זיך צונויפגעקומען. הגם אויף דער טאג-ארדנונג שטייען כמעט אויסשליסליך פראגען פון אינערליכען לעבען אין לאנד, האט די אפאזיציע קאנצענטרירט איהר אויפמערקזאמקייט אויף די פראגען פון דער אויסערליכער פאליטיק.

די אפאזיציע מאכט אויפמערקזאם און נוצט אויס דעם אומשטאנד, וואס דער רעגירונגסלאגער שווייגט טיף וועגען דער סיבה, פארוואס דער אויסערן-מיניסטער בעק איז נישט געווען אויף דער לעצטער סעסיע פון פעלקערבונד-ראט אין זשענעווע, וואו לאוואל און ליטווינאוו וואלטען איהם זיכער געוואלט זעהען. זי שווייגט וועגען דער פוילישער תשובה אויף לאוואלס נאטע מכוח דער בעציהונג פון פוילען צום מזרח-פאקט, וועגען דער שטעלונג פון דער פוילישער רעגירונג צו אזעלכע גרויסע און וויכטיגע פראגען פון דער איצטיגער טאג-ארדנונג, ווי די דייטש-פראנצויזישע בעציהונגען א. א. וו.

איינינע פראגען אינטערעסירען די פוילישע געזעלשאפט זעהר שטארק. ספעציעל וואלט מען געוואלט הערען אנ'אויפקלערונג איבער דער סיבה, פארוואס מינ. בעק איז געווען אין ווארשא, אין דער צייט, ווען זיין ריכטיגער פלאץ, וואלט דאכט זיך, געדארפט זיין אין זשענעווע.

דער שטאנדפונקט פון די אפאזיציאנעלע קרייזען, וועלכע געפינען גראד אין דער אויסערליכער פאליטיק אנ'אפקלאנג אין דער פוילישער געזעלשאפט, איז איצט קלאר געווארען. אמת, דער קראקעווער „טשאס", וועלכער איז אין די פראגען אויטאריטעט, בעשולדיגט דעם הויפטספעציאליסט פון דער נאראדאווע דעמאקראטיע אין די פראגען פון דער אויסערליכער פאליטיק, פראפ. סטראנסקי, אז אין זיין פובליציסטישער טעטיגקייט שטיצט ער זיך אויף די פאראגראפען פון די אינטערנאציאנאלע אפמאכען און נעמט נישט אין אכט דעם גייסט פון די פעלקער און די פסיכאלאגיע פון מאמענט, אבער די ענדעקעס זענען אליין געגען דער פויליש-דייטשער פערשטענדיגונג (דאס האט נאטירליך די הערלערן פון דער ענדעציע נישט געשטערט ארויסצוטרעטען מיט א וויסטן שטורם געגען דעפ. ד"ר טהאן, וועלכער האט געהאט די געוואלדיגע העזה ארויסצוטרעטען אין סיים געגען דער פריינדשאפט פון פוילען מיטן שווארצען רעזשים פון היטלעריזם).

איין אפאזיציאנעלע צייטונג האט נישט לאנג מיטגעטיילט, אז אין אונפארטייאישען בלאק פון דער סיים-מעהרהייט וואקסט די אוגצופרידענהייט מיט דער פאליטיק פון איצטיגען אויסערןמיניסטער. א צווייטע אפאזיציאנעלע גרופע האט מיט פארבעהאלט און זארג מיטגעטיילט וועגען דער סענסאציאנעלער ידיעה, וואס שטאמט פון פאריז, אז עס ווערט צוגעגרייט א קאנפערענץ פון „פיגף" – פראנקרייך, ענגלאנד, איטאליען. סאוויעטען-פערבאנד און דייטשלאנד מכוח דער פראגע פון מזרח-פאקט. צו דער ידיעה האט דער „גלאס נאראדו" דערמאנט, אז אין פוילען האט מען בשעתו נישט געוואלט גלויבען אין דער מעגליכקייט פון א „קאנפערענץ פון פיר" אהן דעם אנטייל פון ווארשא, אבער די קאנפערענץ איז דאך פארגעקומען.

אין צוזאמענהאנג מיט די דאזיגע שטימונגען איז ווערט צו דערמאנען א פאריזער קארעספאנדענט אין רעגירונגס-בלאט „גאזעטא פאלסקא", וואו עס איז געשריבען געווארען וועגען מיניסטער לאוואל, אז ער שטעלט אויס זיינע פיגורען אויפ'ן שאך-ברעט אנדערש ווי בארטו און אז אויפ'ן דאזיגען ברעט פיגורירט נישט פוילען.

זעהר ענערגיש געגען דער פויליש-דייטשער פערשטענדיגונג איז ארויסגעטראטען די פוילישע סאציאליסטישע פארטיי, סיי אין סיים, סיי אויף די שפאלטען פון „ראבאטניק" (ווי אונזערע לעזער האבען דאס געקאנט זעהן אין ארטיקעל, וועלכען מיר האבען ציטירט). די פפ"ס ווייזט אן, אז די פערשטענדיגונג האט שוין בעוויזען איהר פאנטאסטישקייט און נישט-רעאלקייט. דא פרעגט מען: און וואס וועט זיין, אז היטלערס דייטשלאנד וועט צוריק אריינטרעטען אין פעלקערבונד און וועט איינשטעלען רוהיגע בעציהונגען מיט פראנקרייך? די איניציאטיוו פון דערנעהנטערען זיך מיט פוילען! האט דאך געהערט צו היטלער'ן, וועלכער האט געשטרעבט קאליע צו מאכען די בעציהונגען צווישען פוילען און פראנקרייך, און דאס איז דאך איהם טאקע געלונגען. און עס זאל קומען צו א פערשטענדיגונג צווישען בערלין און פאריז און ווען דאס דריטע רייך זאל זיך אומקעהרען אין זשענעווע, דאן איז דער אפמאך צווישען ווארשא און בערלין גלייך ווערט נול. מ'דארף נישט פערגעסען, זאגען די פפ"ס, אז פאר די נאציס האט יעדער אפמאך דעם ווערט פון א שטיקעל פאפיר, וועלכען מ'קאן ביי דער ערשטער גינסטיגער געלעגענהייט צורייסען אויף שטיקלעך.

פון לינקס מאכט מען אויך אויפמערקזאם אויפ'ן אוועקגיין פון דאנציגער פרעזידענט ראושנינג, וועלכער איז געווען פאר א דערנעהנטערונג מיט פוילען. די אפאזיציע ווייזט אן, אז פוילען דראהט א פולשטענדיגע איזאלירונג, אויב די פוילישע אויסערן-פאליטיק וועט ווייטער געפיהרט ווערען אין זעלבען גייסט.

די ווירקליכע פאזיציע פון דער פוילישער אויסערן-פאליטיק וועט קלאהר ווערען אדער פון פוילישען ענטפער אויף דער פראנצויזישער ווענדונג, אדער פון מינ. בעק'ס ארויסטריט אין סיים.

ווערע לאגע פון די יודישע קהלות אין מזרח-פרייסען?

בערלין, (יט"א) אין קעניגסבערג איז די טעג פארגעקומען א פערזאמלונג פון פראווינציאל-פערבאנד פון די מזרח-פרייסישע קהלות. אויף דער פערזאמלונג איז געשילדערט געווארען א טרויעריג בילד פון דער יודישער ווירקליכקייט אין מזרח-פרייסען. עס איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז אין גאנץ מזרח-פרייסען איז די יודישע בעפעלקערונג צאהלמעסיג אין 1933 געפאלען אין פערגלייך מיט 1925 אויף אנ'ערך 25 פראצענט. די קאטאסטראפאלע פערהעלטענישען אין עטליכע קהלות ווערען כאראקטעריזירט דורך דעם פאקט, דאס למשל אין עלבינג איז אין משך פון די לעצטע זעקס יאהר געבוירען געווארען בלויז אייןאיינציג יודיש קינד. נאך מעהר ווי אין דער בעפעלקערונגס-צאהל האט זיך פערקלענערט די לייסטונגס-פעהיגקייט פון די קהלות, מחמת דעם, וואס אין די לעצטע קנאפע צוויי יאהר האבען די קהלות פערלאזען און אויסגעוואנדערט גראד די מעהר בעמיטעלטע עלעמענטען. די קהלות ראנגלען זיך מיט גרויסע פינאנסיעלע שוועריגקייטען. עס איז אבער גלייכצייטיג פעסטגעשטעלט געווארען, אז די געבליבענע קהלה-מיטגלידער מאכען די גרעסטע אנשטרענגונגען צו דערהאלטען די עקזיסטירענדע אינסטיטוציעס און נישט דערלאזען אונטערגעהן אלטע יודישע ישובים.

Dr. med.
B. Robinson
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
Piotrkowska 10, tel. 131-86
נעמט אן פון 4–2 נאכמ. און פון 9–6 אוו.

א טייער בעצאהלטע „מתנה"
ענגלאנד האט גאר קיין באדען נישט געשענקט

אין דער יודישער עפענטליכקייט האט מען א טבע. אז אויב מען וויל עמיצען בעקעמפען, זוכט מען אויס אויף איהם פרעמדע חטאים, דאגעגען ווען מען וויל עמיצען לויבען, שרייבט מען איהם צו פערדינסטען, וואס ער האט מיט זיי נישט קיין שום שייכות.

מיר דערמאנען דאס אין צוזאמענהאנג מיט דער קאנצעסיע פון חולה, לויט די מעלדונגען אין דער פרעסע און אין דער פארם, ווי זיי זענען געווארען איבערגעגעבען, האט מען אין דער יודישער עפענטליכקייט בעקומען דעם איינדרוק, אז די ארץ-רעגירונג האט דעם חולה-באדען געגעבען אלס מתנה פאר דעם יודישען פאלק. אין א טייל יודישע צייטונגען האט מען אפילו געמאכט א געוויסע סמיכות-הפרשיות צווישען דער „מתנה" און דער קעניגליכער חתונה אין לאנדאן און אזוי ווי דאס איז געשעהען אין די חנוכה-טעג, הייסט עס, אז ענגלאנד האט די יודען געגעבען חולה אלס חנוכה-געלד.

מיר זענען ווייט פון פערקלענערן די בעדייטונג פון דער חולה-קאנצעסיע פאר דער יודישער קאלאניזאציע אין ארץ-ישראל. אבער וואס-וואס, קיין מתנה פאר יודען איז חולה אין קיין פאל נישט. יודען האבען פאר חולה גאר טייער בעצאהלט, און דער אנטייל פון ענגלישען קאלאניעסמיניסטעריום און פון דער ארץ-ישראל-רעגירונג ליגט בלויז אין דעם, וואס זיי האבען געגעבען זייער הסכמה אויף איבערצוגעבען די יודען די חולה-קאנצעסיע.

ביז איצט האט נאך ענגלאנד נישט געשענקט די יודען אין ארץ-ישראל קיין שפאן באדען, בעת די אראבער האבען יא בעקומען רעגירונגס-באדענס, ווי בית שאן און אנד. פאר די 60–70 טויזענד דונאם אין חולה האבען יודען בעצאהלט צו די פריהערדיגע בעזיצער פון דער קאנצעסיע די סומע פון 200 טויזענד פונט, ד. ה. ארום 4 פונט פאר א דונאם. ווען מען נעמט אין אכט, אז דער באדען אין חולה איז זומפיג, אז ביז איצט איז ער געלעגען וויסט און קיינער האט נישט געפרובט איהם צו קולטיווירען, קומט אויס, אז 4 פונט א דונאם, איז א גענוג טייערער פרייז.

יודען וועלען שוין קולטיווירען דעם זומפיגען חולה-באדען, פונקט ווי דאס איז געשעהן אין עמק-יזרעאל. די ביז-איצטיגע מאלארישע געגענד וועט סאנירט ווערען און ס'וועט דארט מיט דער צייט אויפבליהען א נייער יודישער ישוב.

חולה איז אזוי גוט א וויכטיגע דערגרייכונג, ווי עס איז געווען דער עמק-יזרעאל. אבער ס'איז פאלש די בעהויפטונג, אז חולה האבען יודען בעקומען אלס מתנה, מען האט פאר דעם באדען טייער בעצאהלט און ס'איז צו שטארק איבערטריבען צו רעדען וועגען ספעציעלע חסדים פון ענגלאנד אין דעם פרט.

אויב שוין יא רעדען וועגען פערדינסטען, אזוי קומט דער קרעדיט דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע און פאר אלעם דעם פראפ. ווייצמאן. און ווען מען רעדט וועגען א מתנה פון ענגלאנד, אזוי מוז מען געדענקען, אז דאס איז א טייער בעצאהלטע מתנה. (וו.צ.)

וול. זשאַבאָטינסקי פאַר אַ „קאָנפערענץ ביים רונדען טיש״ פון אַלע ציוניסטישע פּאַרטייען

פירער פון די רעוויזיאָניסטען וועגען די שלום־פערהאַנדלונגען. — אינטערוויו מיט זשאַבאָטינסקין

פּאַריז (יט״אַ) דער פּרעזידענט פון דער רעוויזיאָניסטישער וועלט־אָרגאַניזאַציע זל. זשאַבאָטינסקי האָט ערטיילט דער יודישער טעלעגראַפען אַגענטור אַן אינטערוויו.

— וואָס קענט איהר זאָגען וועגען די שלום־פערהאַנדלונגען אין ציוניזם?

— די פערהאַנדלונגען זענען פערטרויליך, אַלזאָ דערציילען קען מען נאָר זעהר ווייניג. „היסטאָריש״ מוז מען דאָ אונטערשיידען די איניציאַטיוון. די ערשטע איניציאַטיוו האָבען געמאַכט די רעוויזיאָניסטען, ווען זיי האָבען זיך געווענדעט צו מפא״י — תיכף נאָך סטאַווסקיס פריישפּרעכען — מיט אַ פאָרשלאַג צו פערהאַנדלען דירעקט וועגען אָפּשטעלען די שלעגערייען אין א״י. דערויף האָט דער מפא״י אָבער בכלל נישט געענטפערט. שפּעטער איז געקומען די איניציאַטיוו פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע: מיר האָבען אָנגענומען די איינלאַדונג, בעשטימט אונזערע דעלעגאַטען, די האָבען זיך געטראָפען צוויי מאָל מיט די פערטרעטער פון דער עקזעקוטיווע — אָבער גרויסע אויסזיכטען אויף ערפאָלג זענען נישט געווען. די דריטע איניציאַטיוו איז געווען אַ ריין אינדיווידועלע: רוטענבערג, אויף זיין איינלאַדונג און ביי איהם אין דער היים האָבען זיך ערשט אָנגעפאַנגען יענע בעשפּרעכונגען, וואָס האָבען שוין געבראַכט צו געוויסע קאָנקרעטע רעזולטאַטען און וועלען אפשר ברענגען צו גרעסערע פּאָזיטיווע מסקנות. און איך מוז זאָגען, אַז נישט נאָר ער איז געווען דער איניציאַטאָר, נאָר אויך דער שטענדיגער פערמיטלער און אויסגלייכער: אָהן איהם וואָלט מען אפשר צו קיין שום רעזולטאַט בכלל נישט דערלאַנגט.

— וואָס זענען די ביזהעריגע קאָנקרעטע רעזולטאַטען?

— איינגענטליך נאָר איינער: דער „הסכם נומער 1״ וועגען אָבשטעלען פיזישע קאַמף־מעטאָדען און בכלל אוממווירדיגע קאַמף־מעטאָדען. דער דאָזיגער הסכם איז פערעפענטליכט געוואָרען אין נאָמען פון ביידע אָרגאַניזאַציעס — די ציוניסטישע און רעוויזיאָניסטישע, און די רעוויזיאָניסטען האָבען איהם שוין ראַטיפיצירט, אַרויסגעבענדיג אַ פעראָרדנונג, לויט וועלכער דער דאָזיגער הסכם איז ערקלערט פאַר „אַ געזעץ פון הצה״ר״, אַן עהנליכע פעראָרדנונג האָבען אויך אַרויסגעגעבען דער ביה״ר און דער בית־החיל. די אַנדערע נישט־רעוויזיאָניסטישע פּאַרטייען און גרופּען האָבען [illegible] דעם אָפּמאַך נישט ראַטיפיצירט.

— אין לאָנדאָן, זאָגט ווייטער ה׳ זשאַבאָטינסקי, האָט מען אונטערגעצייכענט נאָך צוויי הסכמים. „הסכם נומער 2״ שאַפט אַ געוויסען מאָדוס־וויווענדי צווישען די ביידע הסתדרות, וואָס עקזיסטירען אין דער א״י־אַרבייטערשאַפט, די „נאַציאָנאַלע״ הסתדרות האָט איהם שוין ראַטיפיצירט, די „אַלגעמיינע״ הסתדרות, ד. ה. אַלטע און ערשטע, וויל איהם נאָך דיסקוטירען אויף אַ ספּעציעלער קאָנפערענץ, וואָס וועט פאָרקומען אין אַ פּאָר וואָכען אַרום.

— און „הסכם נומער 3״ איז אויך פערהאַן?

— יאָ, דאָס איז אַ פּראָוויזאָרישער אָפּמאַך, אַ מין „פּאַקט דע נאָן־אַגרעסיאָן״, איינגעפיהרט צייטווייליג כדי צו שאַפען אַ מעהר פּאַסיגע אַטמאָספערע פאַר ווייטערדיגע פערהאַנדלונגען וועגען דעם עיקר: וועגען אַ פעראייניגטען פראָנט אין ציוניסטישער פּאָליטיק כלפּי חוץ און וועגען געמיינזאַמער אויפבוי־אַרבייט. וועגען אָט דעם „עיקר״ איז נאָך קיין שום אויסגלייך נישטאָ, וועגען איהם מוז מען ערשט פערהאַנדלען און כדי דאָס זאָל זיין פּסיכאָלאָגיש מעגליך, מוז מען דערווייל אָפּשאַפען יענע „רעפּרעסאַליעס״, פון ביידע זייטען, וואָס שאַפען אַזוי פיל פערדרוס. דאָס זענען פון איין זייט די גזירה געגען די בית״ר׳ישע עליה־סערטיפיקאַטען, פון דער אַנדערער זייט — דער בויקאָט פון די פאָנדען. אין לאָנדאָן האָט מען בעשלאָסען אָפּצושטעלען די דאָזיגע „גזירות״ אויף דער צייט פון די פערהאַנדלונגען, און דער זעלבער צייט זאָל דער בית״ר אויך אָפּשטעלען, אַזוי לאַנג ווי עס וועלען דויערען די פערהאַנדלונגען וועגען דעם „עיקר״, זיין פּאָליטישע אַקציע געגען דעם סערטיפיקאַטען־מאָנאָפּאָל פון דער יודישער אַגענץ. דאָס איז דער אינהאַלט פון „הסכם נומער 3״ און איך האָף, אַז ער וועט באַלד פערעפענטליכט ווערען. די פערעפענטליכונג הענגט אָב פון רוטענבערג׳ן: ווען ער וועט דערהאַלטען אַלע „ראַטיפיקאַציעס״, וועט ער אַרויסגעבען די אָפיציעלע ערקלערונג:

— און וואָס הערט זיך וועגען דעם „עיקר״, וועגען אַ פעראייניגטען ציוניסטישען פראָנט?

— דאָס איינציגע, וואָס „ס׳הערט זיך״ וועגען דעם, זענען נאַרישע קלאַנגען, ווי למשל, יענער, וועלכען עס האָט פערשפּרייט אַ לעמבערגער צייטונג, אַז די רעוויזיאָניסטען וועלען אָנערקענען די „דיסציפּלין״ פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, אַז די „נאַציאָנאַלע״ אַרבייטער הסתדרות וועט אַריינגעהן אין „אַלגעמיינעם״ ליגקען הסתדרות, און ווייצמאַן וועט זיין פּרעזידענט פון דער עקזעקוטיווע און אַ רעוויזיאָניסט וועט זיין וויצע־פּרעזידענט, און אַזוי ווייטער. יעדעס וואָרט פון דעם דאָזיגען קלאַנג איז ערגער ווי אַ ליגען: עס איז פּשוט אַן אוממעגליכקייט וועגען וועלכער עס איז נישט יוצא אַפילו צו „פערהאַנדלען״. פערהאַנדלען וועט מען וועגען דעם, צי עס איז מעגליך צו שאַפען אַזאַ הסכם וועלכער זאָל ענטשפּרעכען די פּרינציפּען פון ביידע צדדים, אָדער פון אַלע צדדים, מיט נאַרישע קלאַנגען קען מען נאָר שטערען. איך בין זיכער, אַז די מפא״י, למשל, וועט נישט איינגעהן אויף קיין שום הסכם, וואָס וועט פערלעצען זיינע פּרינציפּען, און איך קען אייך גאַראַנטירען, אַז רעוויזיאָניסטען וועלען דאָס אויך נישט מאַכען, אַלזאָ וועגען אַזאַ אויפפאַסונג פון „דיסציפּלין״, ווי עס האָט פאָרמולירט דער פּראַגער קאָנגרעס, מוז מען פערגעסען, און וועגען די אַנדערע אויבענדערמאָנטע פּוסטע חלומות אויך. אויב עס איז אָבער פערהאַן אַ געטרייער ווילען אויף ביידע זייטען, וועט מען אפשר אויך דאָ אויפ׳ן שטח פון די גרויסע ציוניסטישע פּראָבלעמען געפינען אַ מאָדוס־וויווענדי, איך פערזענליך גלויב אין אַזאַ מעגליכקייט, און מיר וועלען ערנסטליך זיך בעמיהען צו געפינען דעם מאָדוס־וויווענדי.

— צי וועלען די פערהאַנדלונגען פאָרטגעזעצט ווערען?

— איך האָף אַזוי, איך מוז אָבער בעמערקען, אַז כל זמן עס האָט זיך געהאַנדעלט נאָר וועגען ענינים, וואָס אינטערעסירען כמעט אויסשליסליך דעם הצה״ר און דעם מפא״י, איז דאָס געווען דאָס פּאַסיגסטע, אַז דער משא־ומתן זאָל זיך פיהרען צווישען אָט די דאָזיגע צוויי פּאַרטייען. איצט אָבער, ווען מען וויל צוגעהן צו גרעסערע פּראָבלעמען — הויך־פּאָליטיק, די סכנה פון אַ לעגיסלאַטיווען־ראַט, פּעטיציע־בעוועגונג, נאַציאָנאַלער אַרבייטראַט וכו׳ וכו׳ איז דאָס נישט גענוג. איצט מוז מען צוזאַמענרופען אַ „רונדען טיש קאָנפערענץ״ פון אַלע פּאַרטייען.

(בעמערקונג פון דער יט״א־רעדאַקציע. דער אינטערוויו איז ערטיילט געוואָרען פאַר׳ן אונטערשרייבען אין לאָנדאָן דעם צווייטען אָפּמאַך צווישען דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע און דעם אויספיהר־קאָמיטעט פון רעוויזיאָניסטישען וועלט־פערבאַנד).

אפילו ערפאָלגרייכע אַקטיאָרען און אַקטריסעס שטאַרבען אָרימעלייט

מיט עטליכע וואָכען צוריק האָט דער אַקטיאָר לו טעלעגען זיך גענומען דאָס לעבען. אַמאָל איז לו טעלעגען געווען אַ פּערזענליכקייט אויף בראָדוויי אין ניו־יאָרק. פרויען זענען געקומען איהם זעהען אויף דער ביהנע, ווייל מען האָט איהם אין אַמעריקע פערעכענט פאַר׳ן דריטען, אָדער פערטען שענסטען מאַן אין לאַנד; ער איז אויך געווען אַ פעהיגער שוישפּילער. אַ נאָמען האָט ער זיך דערוואָרבען אַ דאַנק דעם, וואָס סאַראַ בערנאַרד, די אומשטערבליכע ביהנע־קינסטלערין, האָט איהם געמאַכט פאַר איהר הויפּט־[illegible]. ער איז אויך אויפגעטראָטען אין די פילמס און דער עולם איז געווען זיכער, אַז ער איז רייך, אַז ער פערמאָגט אַ סך געלט.

ווען ער איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד האָט מען זיך דערוואוסט, אַז ער איז אָרים, אַז עס זענען געווען טעג און וואָכען, וואָס ער האָט אויף זיין הוצאה נישט פערדינט.

מיט זיין זעלבסטמאָרד האָט געקלונגען אין אַמעריקע און אין אייראָפּע, וואָרים אַזאַ טויט ווי טעלעגען האָט זיך אויסגעקליבען, איז זיך שווער אויסצומאָהלען. דער מענש האָט אין זיין פערצווייפלונג זיך דערשטאָכען מיט אַ שער. צוויי מאָל האָט ער געמוזט בענוצען די שער אויף זיך דורכצולעכערען צום טויט.

דזשין איגעלס איז אויך געווען אַ דערפאָלג־רייכע אַקטריסע, אָבער ווען זי האָט זיך פער׳שכור׳ט צום טויט, האָט מען זיך דערוואוסט, אַז זי איז אָרים.

די בערימטע טענצערין איזאַדאָראַ דאַנקאַן איז אַוודאי געווען דערפאָלגרייך, זי איז געווען פּאָפּולער אין אַמעריקע און אין אייראָפּע, אָבער געשטאָרבען איז זי אָרים.

פרענק טיני, איוואַ טאַנגויי און אַ גרויסע צאָל אַנדערע טעאַטער־בערימטהייטען זענען געשטאָרבען אָרימעלייט, כאָטש ביים לעבען און אין זייער גאָלדרייכער פּעריאָד האָבען זיי פערדינט שווערע טויזענטער.

נעמט פאַר אַ בייספּיל אַזאַ אַקטריסע ווי [illegible] בערימאָר. גאָר אַ סך גרויסע אַקטריסעס וואָלטען זיך געוואונשען צו זיין אַזוי פּאָפּולער. דערצו האָט זי געהייראַט מיט אַ רייכען מאַן. אַצינד איז זי אָרים און איז געצוואונגען צו אַנטלויפען פון איהרע בעל־חובות, וואָס רייסען פון איהר די הויט. זי האָט נישט מיט וואָס צו בעצאָהלען איהרע חובות און איז געווען געצוואונגען צוזאַמען מיט איהרע צוויי קינדער אָנצונעמען שפּילען אין אַ בראָדווייער טעאַטער צווייטע ראָלען, כאָטש זי איז תמיד געווען אַ „סטאַר״. בערימאָר איז 56 יאָהר אַלט און איז נאָך אַלץ בעליבט ביי איהרע פּאַטריאָטען, אָבער פון דער דאָזיגער ליבע קאָן מען דעם קצב נישט בעצאָהלען.

מאַריע דרעסלער איז גראַטעוועס געוואָרען פון אָרימקייט דורך אַ נס. אויף דער עלטער האָט זי געקראָגען אַ נאָמען אין האָליוואָאָד און רייך געוואָרען. זי האָט אויף דער עלטער מעהר פערדינט ווי אין איהר יוגענט. אָבער אויך זי איז נישט געשטאָרבען רייך.

פאַרוואָס שטאַרבען אַקטיאָרען און אַקטריסעס אָרימע לייט?

ווען אַ דאָקטאָר, אָדער אַן אַדוואָקאַט זאָל האָבען אַזאַ נאָמען ווי עס האָט געהאַט לו טעלעגען, וואָלט ער רייך געוואָרען און וואָלט איבערגעלאָזט אַ רייכע ירושה. ווען דער בערימטער טעלעגען זאָל געווען אָנהויבען צו 15 יאָהר אַרבייטען אויף אַ פאַרם, אָדער אין אַ פאַבריק וואָלט ער מיט אַזעלכע פעהיגקייטען, ווי ער האָט געהאַט אין שוישפּיל, נישט געווען געדאַרפט צו 50 יאָהר בלייבען אַרבייטסלאָז און זוכען אַן אויסוועג צו זיינע פינאַנציעלע שוועריגקייטען און צו זיין איינזאַמקייט אין אַזאַ שוידערליכען זעלבסטמאָרד.

געוועזען צייטען, ווען טעלעגען האָט זיך געשראָקען, אַז ער געהט אַראָפּ פון זינען. ווען ער וואָלט אָבער אינמיטען פון זיין גאָלדרייכער קאַריערע געווען וועקגעוואָרפען זיין פּראָפעסיע און זיך גענומען צו קרעמעריי, וואָלט מען איהם טאָקע געהאַלטען פאַר אַ משוגענעם, אָבער ער וואָלט אַצינד געווען אַ רייכער מענש און וואָלט זיך נישט געדאַרפט דערשטעכען מיט אַ שער.

לו טעלעגען און אַ סך אַנדערע זיינסגלייכען נעמען אַמאָל טויזענד דאָלאַר אַ וואָך. אין 5 יאָהר פערדינען זיי אַ פערטעל מיליאָן דאָלאַר. אָבער זיי האַלטען זיך נישט איין אויף זייערע פּאָזיציעס אַזוי לאַנג ביז זיי זאָלען קאָנען צונויפשלאָגען פערמעגענס. דזשין איגלעס, למשל, האָט געקראָגען גרויס דערפאָלג אין דער פּיעסע „רעגען״. האָט זיך איהר דער קאָפּ פערדרעהט פון איהר דערפאָלג. זי האָט געמיינט, אַז נישט די פּיעסע, נאָר זי האָט געבראַכט דעם גרויסען עולם אין טעאַטער אַריין, ווען זי האָט זיך אָבער שפּעטער איבערצייגט, אַז אַן אַנדער אַקטריסע וואָלט אויך געקאָנט מאַכען אַזאַ דערפאָלג אין אַזאַ פּיעסע, האָט זי זיך איינגעבראָכען פערלוירען און געוואָרען אַ שיכור׳טע.

איזאַדאָראַ דאַנקאַן איז די איינציגע, וואָס האָט דעם קאָפּ נישט פערלוירען איבער איהר דערפאָלג, זי וואָלט געוואָלט געפיהרט אַ [illegible] צעוואָרפען לעבען אַפילו, ווען זי וואָלט געמוזט זיין אַ קעכין, אָדער אַ קרעמערין, אָבער די מעהרסטע שוישפּילער ווערען משוגע פון זייער דערפאָלג און אַפילו יענע, וואָס דער קאָפּ פערדרעהט זיך זיי נישט, שטאַרבען אויך אָרים, ווייל עס זענען נישטאָ קיין שוישפּילער, וואָס זאָלען פינף יאָהר דורכאַנאַנד קריגען צו טויזענט דאָלאַר יעדע וואָך. אַ [illegible] גאָב צו דעם זענען נאָך די שטייערן, די רעגירונג מאָנט אויף ביי די אַקטיאָרען גרויסע סומעס געלט, זי קאָן אָבער גאַרנישט טאָן פאַר זיי, ווען זיי זענען אַרבייטסלאָז.

אַן אַקטיאָר פון טעלעגען׳ס שניט, מוז אויך שטענדיג זיין געקליידעט ווי אַ פּרינץ, ער מוז אויך האָבען אַ מאַשין און איינשטעהען אין שעהנע האָטעלען.

אַקטיאָרען שאַפען גאָרנישט, ווען זיי זענען נישט אויף דער ביהנע; אויף דער ביהנע אַליין שאַפען זיי נאָר דאָס, וואָס דער שרייבער און רעזשיסער דערלאַנגט זיי. געהען זיי אַראָפּ פון דער ביהנע, אָדער זיי פערלירען זייער פּאָפּולאַריטעט, זענען זיי אומבעהאָלפען און קאָנען זיך קיין עצה נישט געבען, ווי אַזוי ווייטער צו לעבען.

סיביר (פון אַ רייזע)

פון ב. צ. גאָלדבערג

אַ לאַנד, צוויי מאָל די גרויס ווי די פעראייניגטע שטאַטען און מיט ווייניגער מענשען, אַ וועלט אַ גאַנצע, און דאָך ווייסט מען פון איהר נישט מעהר ווי פון אַ לאַנד פון פערשיקונג — קיין סיביר האָט מען פערשיקט מענשען, אַליין איז מען אַהין נישט געפאָהרען.

און די גרעסטע שטראָף אין די הענט פון צאַר איז געווען פערשיקען קיין סיביר.

וואָס אַזוינס איז סיביר?

סיביר איז אַ מדינה פון דריי פּאַסען: קאַלטער פּאַס, בוימער פּאַס, ווייצען פּאַס. וואָס איז דער טייטש?

עס איז דאָ אַן אַרקטישע סיביר, ד[illegible] איז די ערד אייביג פערפרוירען. וואָרים אַפילו די זון פון זומער איז נישט בכוח איינצואָבצען צו דערוואַרעמען די ערד, דאָס איז די סיביר פון די טונדראַס, פון [illegible] סיביר קאָן אַמאָל דער מענש אַרויסרייסען אַ [illegible] שטיין פון דער ערד.

קיין חיונה צום עסען וועט ער פון איהר נישט בעקומען.

און נאָך אַ סיביר איז פאַראַן, די טייגאַ סיביר, פערוואַקסען מיט בוימער, וואַלד און וואַלד, אָהן אַן אָנהויב און אָהן אַ סוף, וועלדער, וועלכע אַ מענש האָט נאָך נישט דורכגעשניטען, און וועלכע ער קאָן נישט דורכשניידען.

אַפילו אין די זידליכע טיילען פון דער טייגאַ, וואָס לויפען באַהענט צום בעזעצטען באַהן, קאָן מען זיך נישט דורכשלאָגען. און איהר הערט מעשיות אַפילו אין בירא־בידזשאַן — אין כינאַבער געגענט — וואו אַ מענש געהט אַוועק אויף געיעג אין וואַלד און קומט נישט צוריק.

האָט איהם אַ וואָלף פערצוקט, אַ בער אויפגעגעסען, צי אַ טיגער צעריסען — דאָס אַלץ קאָן זיין. אָבער גיכער פון אַלץ האָט ער פערבלאָנדזשעט, זיך אַרונטערגעשלאָגען פון וועג, און צוריק נישט געקאָנט קומען.

אַמאָל, אַמאָל, ווען דער טאָג אַפילו פון אָט דער טייגאַ וועט מען אפשר, האַקענדיג וואַלד, געפינען אַ סקעלעט פון אַ מענשען, אויב די ווינטען וועלען נישט האָבען צעטראָגען די ביינער איבער דער וויסטעניש.

און נאָך אַ סיביר איז פאַראַן, די סיביר פון ווייצען־פעלד, די סיבירער סטעפּע, וואָס קיין בוימער וואַקסען אויף דעם נישט, נאָר גראָז, ווילד גראָז, היי.

אַפילו אין בירא־בידזשאַן איז היי קיין עסק נישט. פונקט ווי מען געהט אַרויס מיט אַן עמער צום ברונעם נאָך וואַסער, אַזוי געהט מען אַרויס מיט קאָסע אין דרויסען אָנשניידען היי.

אָבער מיין פערגלייך מיט׳ן ברונעם איז נישט אינגאַנצען ריכטיג; דעם ברונעם האָט מען געדאַרפט פריהער גראָבען, די היי האָט קיינער נישט פערזייט. ס׳[illegible] אדם הראשון, [illegible] עס איז איהם צו היים געוואָרען אין מאָל צווישען הדקל און פרת און ער איז אַוועק אויפ׳ן אַמור, צי ביי דער זעיאַ, זיך אָפּקיהלען.

אָט דאָ וואַקסט ווייץ, אָט דאָ וואַקסט גוט ווייץ. גוט און אַ סך און לייכט. נישט די ערד דאַרף מיסט, נישט זי לאָזט זיך בעטען. קעהרט איהר איבער מיט׳ן פּנים אַרונטער און גיט איהר זריעה, וועט זי אייך געבען — ווייץ.

אָבער קיינער האָט איהר דאָס פּנים נישט איבערגעקעהרט, און קיין זריעה האָט מען איהר נישט געגעבען. מענשען מיט לאַנגע האָר און שמאַלע בערדלעך, וואָס זענען געקומען מיט פּאַפּיר און ביכער, נישט מיט אַקער און בראָנע.

און די מענשען איז סיביר נישט געלעגען אין זינען, זיי זענען געזעסען אין סיביר, אָבער זייער האַרץ און קאָפּ זענען געלעגען אין פּעטערבורג ביי די פאַבריק־אַרבייטער און אין קראָנשטאַט ביי די מאַטראָזען.

און פּעטערבורג איז געלעגען אַכט צי צעהן טויזענט ווערסט צו ווייט.

און טאָמער האָט אימיצער פון יענע לייט אין סיביר זיך יאָ פערטראַכט וועגען סיביר, איז עס געווען מיט׳ן געדאַנק פון פּעטערבורג־פּעטראָגראַד־לענינגראַד.

לענין האָט אַמאָל געזאָגט, אַז מען דאַרף זיין גרייט אַריבערצופיהרען די הויפּטשטאָט קיין סיביר, אויף דער אַנדער זייט פון די אוראַל־בערג.

ער האָט נישט געטרויט די קאַפּיטאַליסטישע אייראָפּע, די [illegible], וואָס האָבען געשיקט אַליירטע אַרמעען אין רוסלאַנד. אַנטקעגען דער רעגירונג פון אַרבייטער און פּויערים, קאָנען עס טאָן נאָכאַמאָל. און דער גאַנצער דאָבריי־מזל פון רוסלאַנד, איהר אינדוסטריע און איהרע נאַטירליכע אוצרות ליגען — זענען דעמאָלט געלעגען — ביי די שונאים אונטער דער נאָז.

איז ער גרייט געווען אויפצוגעבען דאָס אַלץ און געהען צוריק צום אוראַל. אַהין וועט מען צו איהם נישט צוקומען נישט פון מערב נישט פון מזרח, און פון דאָרטען, ווען די צייט וועט קומען, וועט די הערשאַפט פון פּויערים און אַרבייטער זיך ציהען ווידער צו מערב, ווי אַמאָל די מאַכט פון מאָסקווע.

מען טראַכט מעהר נישט וועגען אַריבערציהען מאָסקווע אין די אוראַלען, אָבער מען האָט זיך פערטראַכט וועגען די אוראַלען. און דאָרטען אַרום האָט מען איצט אויפגעעפענט נייע אוצרות פון קוילען און אייזען, וואָס זענען אַליין גענוג צו מאַכען פון רוסלאַנד אַן אינדוסטריעלען ריז.

ריידט היינט סטאַלין אויף אַ פערד, וואָס זיינע פאָדערשטע פיס שטעהען אין מאַגניטאָגאָרסק און די הינטערשטע אין קוזבאַס, איז פון זאַטעל אַרויס קאָן ער שטעהען און היטען צוויי וועלט־טיילען מיט נישט קיין איבריגע גוטע פריינד: איינס די אַלטע אייראָפּע, און צוויי — די נייע אַזיע.

ווייסער ים, באַלטישער ים, יאַפּאַנעזישער ים — אַלע הערען ווי די קוילען פון קוזבאַס צעשמעלצען דעם טשוגון פון מאַגניטאָגאָרסק און זעהען די פלאַמען פון אויפשיין פון דער אינדוסטריאַליזירטער רוסלאַנד.

אָבער מיט דעם אַליין זענען נאָך די באָלשעוויקעס נישט צופרידען פון זייער אַנטדעקטער סיביר.

זיי ווילען, אַז דער ווייצען־פּאַס פון סיביר זאָל געבען ווייץ, אַ סך ווייץ, ווי פיל מען קען נאָר פון איהם אַרויסבעקומען, און לויט׳ן חשבון קאָן מען פון דעם פּאַס אַליין האָבען גענוג ווייץ פאַר דער גאַנצער בעפעלקערונג.

שלאָגט מען ווייץ אין סיביר, און מען הערט אויף צו זיהען ווייץ אין טורקעסטאַן — דאָרטען מאַכט מען פון די ווייץ־פעלדער פעלדער פון קאַטאָן, וואָרים דאָרטען קאָן אָט דער באַוול־פלאַנץ גוט געדייהען. און ווען רוסלאַנד האָט נאָך קאַטאָן אויך, איז ווער איז צו איהר גלייך?

און מען וועט אויך נישט זיין אַזוי אָפּהענגיג פון אוקראַינע מיט׳ן ביסען ברויט. אוקראַינע וועט קאָנען זיהען אַנדערע זאַכען, אָדער געהן אין פאַבריק אַרבייטען.

סיביר איז אַ גרויס לאַנד — עס לאָזט זיך פון דעם עפּעס מאַכען.

ערקלערונג פון וועלט-פערבאַנד פון אַלגעמיינע ציוניסטען

וועגען די פערהאַנדלונגען מיט דעם צ. ק. פון דער ציוניסט. אָרגאַניזאַציע אין פּוילען

קראָקע, (יט"אַ) דער וועלט-פערבאַנד פון אַלגעמיינע ציוניסטען האָט צוגעשיקט דער יט"אַ פאָלגענדע ערקלערונג מיט אַ ביטע צו פערעפענטליכען:

„צוליב די פערשידענע קאָמוניקאַטען מצד דעם צ. ק. פון דער לאַנדעס-אָרגאַניזאַציע אין וואַרשא, אין דער פראַגע פון זיין אַריינטריט אין וועלט-פערבאַנד פון אַלגעמיינע ציוניסטען, זעהט זיך די לייטונג פונם וועלט-פערבאַנד געצוואונגען צו פערעפענטליכען פאָלג. ערקלערונג:

1) די ערשטע סיבה, וואָס האָט גורם געווען דערצו, אַז די געמיינזאַמע בעראַטונגען פון דער לייטונג פונם וועלט-פערבאַנד מיט די דעלעגאַטען פון צ. ק. אין וואַרשא, וועלכע זענען אָפּגעהאַלטען געוואָרען אין קראָקא דעם 11 נאָוועמבער 1934 זענען איבערגעריסען. געוואָרען מיט אַ נעגאַטיווען רעזולטאַט, איז געווען די שטעלונג פון צ. ק. אין וואַרשא, וועלכער האָט אולטימאַטיוו ערקלערט, אַז ער וועט איצט נישט אָננעהמען דעם בעשלוס פון דער קראָקעווער וועלט-קאָנפערענץ וועגען דיסציפּלין ביי דער וואַהל פון דער וועלט-עקזעקוטיווע פון דער ציוניסטישער וועלט-אָרגאַניזאַציע, עס איז קלאָר, אַז אָהן דער דאָזיגער דיסציפּלין איז דער פערבאַנד קיין פערבאַנד נישט.

2. די דאָזיגע נעגאַטיווע שטעלונג מצד דעם צ. ק. אין וואַרשע האָט אויך גורם געווען דערצו, אַז די פאַראייניגונג פון דער לאַנדעס-גרופּע פון אַלגעמיינע ציוניסטען אין קאָנגרעס-פּוילען, וועלכע געהערט צום וועלט-פערבאַנד מיט דעם צ. ק. אין וואַרשע איז אוממעגליך געמאַכט געוואָרען, ווייל די דאָזיגע גרופּע בעטראַכט זיך אַלס געבונדען מיט דער דיסציפּלין פון דעם וועלט-פערבאַנד.

3. אין הסכם מיט דעם בעשלוס פון דער קראָקעווער וועלט-קאָנפערענץ, האָט זיך די ביז-איצטיגע גרופּע „עת לבנות" אויפגעלעזט און אויסגעאָרגאַניזירט אַלס לאַנדעס-גרופּע פון אַלגעמיינע ציוניסטען, וועלכע איז אָנגעשלאָסען אין דעם וועלט-פערבאַנד. לויט די סטאַטוטען פונ'ם וועלט-פערבאַנד בילדעט די דאָזיגע לאַנדעס-גרופּע ווי יעדע לאַנדעס-גרופּע אַן אויטאָנאָמען בעשטאַנד-טייל פון דעם וועלט-פערבאַנד, ווי צ. ב. די לאַנדעס-גרופּע פון אַלגעמיינע ציוניסטען אין „דער טשעכאָסלאָוואַקיי", וואו דער לאַנדעס-פערבאַנד געהערט אויך נישט צום וועלט-פערבאַנד, אָדער ווי די לאַנדעס-גרופּען אין אַלט-רומעניען און אין יוגאָסלאַוויען, וואו די לאַנדעס-פערבאַנדען געהערען אויך נישט צום וועלט-פערבאַנד. אַלע די לאַנדעס-גרופּען האָבען דאָס רעכט פון זעלבסטשטענדיגער טעטיגקייט אין די ראַהמען פון די בעשלוסען פונ'ם וועלט-פערבאַנד און די פליכט פון דער לייטונג איז צו שטיצען די געהעריגע לאַנדעס-גרופּען אין זייער אַרבייט.

4) דער פאָרשלאַג פון דעם צ. ק. אין וואַרשאַ וועגען צונויפרופען אַ נייע וועלט-קאָנפערענץ פון אַלגעמיינע ציוניסטען, קאָן נישט פעראורזאַכען אַז די נאָרמאַלע טעטיגקייט פון דעם וועלט-פערבאַנד און זיינע גרופּען זאָל אויפגעהאַלטען ווערען, דער וועלט-פערבאַנד מוז בפרט אין דער איצטיגער פעראַנטוואָרטליכער צייט פאָרטזעצען זיין אַרבייט, כדי צו פאַראייניגען און צו אָרגאַניזירען דעם גאַנצען אַלגעמיינעם ציוניזם, ביז יענע טייל וועלכע שטעהען מחוץ דעם וועלט-פערבאַנד און אויך מיט זיי דער צ.ק. אין וואַרשאַ, וועלען איינזעהן, אַז דער ביז-איצטיגער וועג פון שטערען דעם פּראָצעס פון פערשטאַרקונג פונ'ם וועלט-פערבאַנד איז פאַלש און שעדליך נישט נאָר פאַר דעם אַלגעמיינעם ציוניזם נאָר פאַר דעם ציוניזם בכלל.

„מיר בעדויערן אויפריכטיג, אַז דער צ. ק. אין וואַרשאַ האָט בעת די בעראַטונגען אין קראָקא דעם 11 נאָוועמבער 1934 דורך זיין נעגאַטיווע שטעלונג אין דער פראַגע פון דיסציפּלין זיך ענטקעגנגעשטעלט דעם ענטוויקלונגס-פּראָצעס פון דעם וועלט-פערבאַנד. די פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר דעם דאָזיגען שריט מוז טראָגען דער צ. ק. גופא. עס ליגט אויך אין דער האַנד פון דעם צ. ק. מיט אויפריכטיגע מעשים צו פערריכטען דעם טעות. אונזער אַרבייט מוז אָבער פאָרטגעזעצט ווערען.

אַ מערקווירדיגע געשיכטע מיט אַ דאָקטאָר

ער האָט זיך אויסגעצייכענט אין דער מלחמה און געקריגען מעדאַלען.— צוליב אַ מיידעל האָט ער זיך אַרונטערגעלאָזען אין דער אונטערוועלט און געוואָרען אַ שרעקליכער פערברעכער. — ער איז אַנטלאָפען פון דער טורמע און צוריק געוואָרען אַ פיינער מאַן

אָנגעהויבען האָט זיך די געשיכטע מיט איבער צוואַנציג יאָהר צוריק.

דאָקטאָר פּיער בוגרא איז געווען איינער פון די פיינסטע לייט און פראָמינענטסטע דאָקטוירים אין דער שטאָט מאַרסעל, אין דרום-פראַנקרייך. אין דער מלחמה האָט ער זיך אויסגעצייכענט מיט זיינע בראַווע טהאַטען און איז בעלוינט געוואָרען מיט מעדאַלען. אָבער אין אַ פּאָר יאָהר אַרום האָט ער זיך נידריג אַרונטערגעלאָזען און איז געוואָרען אַ שרעקליכער פערברעכער. ער האָט זיך פערליבט אין אַ שעהנער מיידעל פון דער אונטערוועלט, אַנדרעאַ אודיבער. האָט ער צוליב איהר פערנאַכלעסיגט זיין פּראַקטיקע און האָט גאַנצע טעג און נעכט פערבראַכט אין דער אונטערוועלט. זי האָט געהאַט אַ געליבטען, אַ חברה-מאַן פון דער אונטערוועלט. עס איז שיער נישט געקומען צו אַ בלוטיגען דועל צווישען דעם דאָקטאָר און דעם אונטערוועלט-העלד. מ'איז שוין געשטאַנען מיט די מעסערס אין די הענט. אָבער זיי זענען איינגעגאַנגען אויף אַ קאָמפּראָמיס: עס איז געשלאָסען געוואָרען אַ מסחר'ל, און דער דאָקטאָר האָט געקראָגען ס'מיידעל אַנדרעאַ.

דאָקטאָר בוגרא'ס פרוי האָט זיך דערוואוסט פון דעם, האָט זי פערלאָזען איהר מאַן.

אַנדרעאַ האָט אַ שטאַרקען דורשט געהאַט נאָך לוקסוס, ציהרונג און לעבען אַ גוטען טאָג. דאָקטאָר בוגרא האָט נישט געהאַט גענוג געלד פאַר דעם. זיין פּראַקטיק האָט ער פערנאַכלעסיגט, ס'ביסעל געלד וואָס ער האָט געהאַט פערמאָגט, האָט ער פערשווענדעט אין דער אונטערוועלט, יאַגענדיג זיך נאָך אַנדרעאַ.

איינמאָל איז צו איהם געקומען זיינער אַן אַלטער פריינד, זשאַק רומעב, וועלכער איז געווען זיינער אַ שטענדיגער פּאַציענט. האָט ער איהם איינגעשפּריצט גיפט און רומעב איז איינגעשלאָפען אויף אייביג.

רומעב האָט געהאַט ביי זיך 20 טויזענד פראַנק, האָט עס דאָקטאָר בוגרא צוגענומען, און דעם טויטען קערפּער האָט ער פערשטעקט אין אַ לאָך אין וואַנט און פערדעקט מיט אַ הילצערנער וואַנטעל. דערנאָך האָט ער אויף דעם אַרויפגעקלעפּט פּאַפּירען און פערפאַרבט אַזוי, אַז מ'האָט גאָר נישט געקענט בעמערקען, וואו רומעב איז אַהינגעקומען האָט קיינער נישט געוואוסט.

אין גיכען איז בוגרא אַרעסטירט געוואָרען פאַר אַרויסשווינדלען ציהרונג אין דעם ווערט פון 70 טויזענט פראַנק ביי אַ פּאַריזער פירמע. נאָך קלאָגעס זענען געגען איהם געמאַכט געוואָרען. צוויי פרויען פון דער העכערער געזעלשאַפט האָבען דערצעהלט, אַז ווען ער האָט זיי בעהאַנדעלט האָט ער זיי פערשלעפערט און געהאַלטען אין אַ פינסטערען צימער אַזוי לאַנג, ביז מען האָט פאַר זיי בעצאָהלט אויסלייז-געלט.

ווען דאָקטאָר בוגרא איז אַרעסטירט געוואָרען, האָט מען גענומען זוכען ביי איהם, און מען האָט געפונען רומעב'ס קערפּער. איז ער געמשפּט געוואָרען פאַר מאָרד און געפונען געוואָרען שולדיג. ער איז פערורטיילט געוואָרען צו שטאַרבען דורך דער גילאָטינע — אָבהאַקען דעם קאָפּ. אָבער אַזוי ווי ער האָט געהאַט אַ סך איינפלוסרייכע פריינט, האָט מען געפּועל'ט, אַז זיין אורטייל זאָל פערביטען ווערען אויף לעבענסלענגליכע געפענגעניס אין דער פראַנצויזישער קאָלאָניע גוויאַנא, אין דרום-אַמעריקע (וואו דער „טייוועל'ס אינזעל" געפינט זיך).

איז עטליכע מאָנאַטען אַרום איז דאָקטאָר בוגרא אַנטלאָפען פון דער דאָזיגער געפענגעניס, און איז ווי אין וואַסער אַריין: מעהר האָט מען פון איהם נישט געהערט.

אָבער מיט אַ קורצע צייט צוריק איז דער פראַנצויזישער רייזענדער און שריפטשטעלער הענרי דאַנזשו אַרויסגעקומען אין דער צייטונג „לא פּעל" מיט דער בעהויפּטונג, אַז ער האָט געזעהען ד"ר בוגרא אויפ'ן אינזעל מאַרגאַריטאַ, לעבען ברעג פון ווענעזועלא, דרום-אַמעריקע. ער האָט דעם אינזעל בעזוכט פאַראיאָהרען, און דאָרט זיך געזעהן מיט דאָקטאָר בוגרא און געהאַט אַ געשפּרעך מיט איהם. ער האָט איהם דערצעהלט ווי אַזוי ער איז אַנטלאָפען פון געפענגעניס און קוים מיט ניסים זיך דערשלעפּט צו דעם אינזעל לעבען ווענעזועלא, וואו ער איז איצט אַ געאַכטעטער דאָקטאָר. ער האָט דאָרט געהייראַט און האָט שוין דריי קינדער.

דאָקטאָר בוגרא האָט אויסגעהיילט דעם דאָרטיגען גובערנאַטאָר און זיין פרוי, און געראַטעוועט דעם לעבען פון אַנדערע, און מ'פערגעטערט איהם דאָרט.

Dr. H.Rakowski
אינערליכע קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
האָט זיך איבערגעצויגען פון זאַוואַדזקאַ 8
אויף טראַנגוטאַ 5, טעל. 137-34.

DR. MED. H. LUBICZ
פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקה.
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפּפאַנגס-שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 אָוועגד
זונטאָג און יום-טוב פון 9–11 בייטאָג.
און יו"ט 9–1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרט-זאַל.

Dr. Wołkowyski
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל-גאַס 11, טעל. 238-02
נעהמט אָן אין הויט- און ווענערישע
קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע
נעמט אָן פון 8–12 בייטאָג און פון 4–9 אָוונט

מיין שוועסטער'ס מאַן

אַ דראַמע פון לעבען ••• פון עסטעל ז.

אַ שווערער לעבען אין בוענאָס איירעס

ווען מיין שיף איז אָנגעקומען אין בוענאָס איירעס'ער פּאָרט, האָבען ביידע ברידער מיך אָפּגעוואַרט, ביידע האָבען זיך אין די פּאָר יאָהר געענדערט און פערעלטערט, נאָכדעם ווי איך האָב זיך מיט זיי צוקושט, זענען מיר צוגעפאָהרען אין אַן אויטאָמאָביל צו מיין עלטערן ברודערס וואוינונג.

מיינע ברידער האָבען אַראָפּגענומען מיין בינטעל און אַלע צוזאַמען זענען מיר אַריין אין הויז.

מיינע שוועגערינס האָבען זיך מיט מיר נישט שטאַרק דערפרייט, אַפילו דאָס ביסעל פריינדליכקייט, וואָס זיי האָבען מיר געגעבען, גלייך ביים אָנקומען, איז אויך געווען נאָר לפנים. פון אויבען אויף, אַ צוויי וואָכען בין איך אָפּגעזעסען ביי מיין עלטערען ברודער, דאַן אַ צוויי וואָכען ביים צווייטען, איך האָב פערשטאַנען אַז נישט זיי, מיינע אָרימע ברידער קענען מיך אויסהאַלטען, נישט איך וויל עס. איך בין, חלילה נישט קיין קריפּעל, יונג, געזונט און קאָן גלייך אַרבייטען ווי מיינע ברידער.

אויף דער פינפטער וואָך נאָך מיין קומען קיין בוענאָס איירעס בין איך שוין געווען אין אַ וואַרקשטאַט פון רעגען-מאַנטלען, מיין ברודערס פּראָפעסיע, איך האָב אויף שנעל זיך אויסגעלערנט די מלאכה און אָנגעהויבען צו פערדינען. די ערשטע פּאָר פעזאָס האָב איך אַוועקגעשיקט צו מיין שוועסטער און קראַנקער מאַמען, און ווען מיין באַלעבאָס האָט מיר געהעכערט מיין פערדינסט, האָב איך פערשטאַנען אַז די ערשטע זאַך וואָס איך דאַרף טאָן, איז אויסצאָהלען מיינע צוויי ברידער דאָס געלט, וואָס זיי האָבען אויף מיר אויסגעגעבען מיך אַהערצוברענגען, כאָטש זיי האָבען עס נישט געוואָלט. דאַן האָב איך געזעהען אַז מיט ביידע שוועגערינס איז מיר שווער אויסצוקומען, האָב איך מיר געדונגען אַ צימער און געגעסען אין אַ פּענסיאָנאַט. ווען איך פלעג קומען בעזוכען מיינע שוועגערינס בין איך ביי זיי געווען אַן אָנגעלייגטער גאַסט.

איך האָב אויסגעפונען אַז דאָ, אין אַרגענטינע, איז אַ סך שווערער צו בעקענען זיך מיט יונגעלייט ווי אין דער אַלטער היים. ערשטענס, איז עס צוליב דעם שלעכטען נאָמען, וואָס דאָס לאַנד האָט... צוליב די אויסגעלאַסענע פרויען, וועלכע פערקויפען דאָ „ליבע". פאַר געלד און אויב אַ פיין מיידעל געהט אַרום מיט יונגעלייט, טייט מען אויף איהר מיט די פינגער. און מ'וויבקט זיך איבער איר נאָר מיט'ן צווייטען. צווייטענס זענען אַלע אַזוי פערייאָגט און פערהאָרעוועט אַ גאַנצען טאָג, אַז מ'קומט שוין אַהיים פאַרמאַטערט פון דער אַרבייט, איז מען מיד... מ'דאַרף פרישט טראַכטען אויסצוגעפינען אַ וועג ווי אַזוי זיך צוזאַמענקומען מיט אַנשטענדיגע יונגעלייט אין אַזאַ גרויסער רוישיגער שטאָט.

איך האָב אָנגעהויבען וואָס אַמאָל מעהר פערצווייפעלט צו ווערען און האָב מיין צוקונפט פאַר זיך געמאָלען אין זעהר שוואַרצע פאַרבען: וואָס וועט מיין סוף זיין? אַרבייט... נאָר אַרבייט... ווי לאַנג איז דער שיעור?.. ווי לאַנג נאָך קאָן מען עס אַזוי אַרבייטען?

איך האָב חתונה

במקרה איז אָבער עפּעס געשעהן וואָס האָט אַריינגעבראַכט אַן ענדערונג אין מיין טרויעריגען און לאַנגווייליגען לעבען. אין דעם רעסטאָראַן וואו איך פלעג עסען מיינע מיטאָגען, האָב איך בעמערקט ווי אַ מאַן אין די מיטעלע יאָהרען, אָבער זעהר סימפּאַטיש, מיט אַן אויסזעהן זיכער נישט פון קיין אַרבייטער, האַלט אין איין קוקען אויף מיר. ער לאָזט די גאַנצע צייט נישט אַראָפּ פון מיר קיין אויג ביים עסען. אין אָנהויב האָט דאָס מיך נישט פעראינטערעסירט, מאַלע וואָס יענער קוקט דאָרטען. ער האָט אויך געקוקט ער, אָבער ווען איך האָב שוין בעמערקט אַ פּאָר מאָל דורך דער וואָך, אַז יענער פרעמדער מאַן האַלט מיך אין איין בעטראַכטען און מעסט מיך אָפּ מיט זיינע בליקען פון קאָפּ ביז צו די פיס, האָב איך מיך שוין אָנגעהויבען צו אינטערעסירען ווער ער איז, און וואָס האַלט ער אין קוקען אויף מיר? ווייזט אויס, איך געפעל איהם, אויב נישט וואָלט ער אויף מיר דאָך נישט געקוקט אַזוי פיל מאָל נאָכאַנאַנד.

און איין מאָל, ביים עסען מיטאָג, האָט די באַלעבאָסטע וועלכע האָט מיך שוין געקענט פאַר אַ לאַנגער צייט מיך צוגערופען און מיר געזאָגט:

— איך וואָלט מיט אייך געוואָלט רעדען זעהר אַ וויכטיגע זאַך, קומט צו מיר אין אָוונט, נאָך דער אַרבייט, אָדער אַז איהר ווילט וועל איך צו אייך קומען. איך האָב מיט אייך צו רעדען זעהר אַ וויכטיגע זאַך.

אַ ביסעל נייגעריגע בין איך אָוונט געקומען אין רעסטאָראַן. די באַלעבאָסטע האָט מיך אַוועקגעזעצט אָן אַ זייט און האָט צו מיר שטיל געזאָגט:

— איהר האָט אפשר בעמערקט, ווי זינט אַ פּאָר חדשים קומט אַהער אַריין אַ מאַן, וועלכער זיצט דאָרט ביי יענעם טישעל, איהר געפעלט איהם זעהר און ער וואָלט זיך וועלען מיט אייך בעקענען.

פונקט צוועלף אַ זייגער בין איך אַריינגעקומען אין רעסטאָראַן, די באַלעבאָסטע, דערזעהענדיג מיך, איז צו מיר צוגעקומען און אָננעהמענדיג מיך פאַר דער האַנט, האָט זי מיט אַ ליכטיגען שמייכעל, מיך צוגעפיהרט צו אַ טישעל, אין אַ זייט, און מיך פאָרגעשטעלט פאַר דעם מאַן, וועלכער איז דאָרט געזעסען...

— דאָס איז סעניאָר...

— און דאָס איז סעניאָריטאַ...

איהר דאַרפט וויסען, אַז איך האָב איצט, אין אַרגענטינע, געהייסען אַנ'אַנדער נאָמען ווי אין דער היים; נעמליך, מיין מאַמעס מיידעלשען פאַמיליען-נאָמען, ווייל מיינע עלטערען האָבען אין זייער קליינעם שטעטעל אין דער אַלטער היים נישט חתונה געהאַט געריכטליך, נאָר לויט דעם יודישען דין און דערפאַר ביים אַרויסנעהמען מיינע רייזע פּאַפּירען און פּאַספּאָרט, האָב איך מיך גערופען אויף מיין מאַמעס מיידעלשען נאָמען.

זיין נאָמען האָט מיר עפּעס געקלונגען נישט-יודישלעך. נאָר איך האָב זיך געטראַכט אַז ביים אויסוואַנדערען פון דער אַלטער היים קיין אַרגענטינע, מוז מען אפשר דעם נאָמען ענדערען, און אויך צוליב דעם, וואָס דעם נאָמען איז שווער אַרויסצורעדען אין שפּאַניש, און דערפאַר ווערט ער פון זיך אַליין, ביים אַרויסנעהמען די ביזיגע פּאַפּירען, געענדערט.

מיר האָבען ביידע געגעסען מיטאָג, נאָכ'ן עסען האָט ער מיך איינגעלאַדען אויף אַ שפּאַציר, און איך האָב די איינלאַדונג אָנגענומען, נאָכדעם ווי די באַלעבאָסטע האָט מיך פערזיכערט אַז זי קען איהם פאַר אַן אָרנטליכען מענשען.

איך ווייס נישט, וואָס די ריכטיגע אורזאַכע איז געווען — צו מיין בענקשאַפט נאָך אַ שטיל, רוהיג לעבען, צי די פערמידקייט פון דער גרויסער שטאָט, אָדער פּשוט מיין עלענדקייט — איך האָב אָנגעהויבען צו ווערען נישט אינגאַנצען גלייכגילטיג צו דעם מאַן, ער איז טאַקע געווען אַ סך עלטער פון מיר, אָבער ער האָט מיר אויסגעוויזען, צו זיין זעהר סימפּאַטיש.

איך האָב איהם פאָרגעשטעלט פאַר מיינע ברידער, און אויך זיי האָבען מיר גע'עצהט אָנצוהאַלטען מיין בעקאַנטשאַפט מיט איהם.

נאָך אַ פּאָר וואָכען פון אונזער בעקאַנטשאַפט איז ער אַריבער אויף ערנסטע רייד, און מיר דערקלערט אַז ער וואָלט זיך געשעצט פאַר אַ גליקליכען מיט מיר חתונה צו האָבען, און איך וועל זיך מעהר נישט דאַרפען זאָרגען וועגען אַ לעבען צו מאַכען, ווייל ער האָט אַן אויסגעצאָהלט שטיק פעלד מיט אַ באַלעבאַטישקייט אין אַ יודישער קאָלאָניע נישט ווייט פון בוענאָס איירעס. אַ חוץ דעם מאַכט ער מילכיגע פּראָדוקטען, וועלכע ער ברענגט אין שטאָט אַריין און ס'ברענגט איהם אויך עפּיס אַריין.

אויף דער צווייטער וואָך, נאָך מיין בעזוך אין זיין קאָלאָניע, האָבען מיר געשטעלט אַ חופּה און חתונה געהאַט אויך געריכטליך אַלס מאַן און ווייב און מיט אַ טאָג שפּעטער בין איך מיט מיין ביסעל אָרימקייט אַרויסגעפאָהרען אין דער קאָלאָניע אויף אַ גרויסע וואָגען געשפּאַנט מיט צוויי פּאָר פערד, וועלכע האָבען געהערט צו מיין מאַן.

שוואַרצע שאָטענס

אַ פּאָר טעג זענען אַוועק נאָך מיין חתונה און איך האָב אָנגעהויבען פיהלען דעם איבערגאַנג פון אַ פּוסטען, איינזאַמען לעבען צו אַ לעבען מיט אַן אינהאַלט, און ביסלעכווייז האָבען זיך פאַר מיר אָנגעהויבען צום ערשטען מאָל אין מיין לעבען, גליקליכע מאָמענטען, צוערשט האָב איך אין זיך אַריינגעזאַפּט די פרישע, געזונטע לופט פון דער קאָלאָניע און בין געוואָרען אַ גאַנץ אַנדער מענש.

(פאָרטזעצונג מאָרגען).

נייער
פאָלקסבלאַט

דאס לאדזער לעבן

נייער
פאָלקסבלאַט

מאָנטאג
17
י"א
טבת תרצ"ה

דעצעמבער
זון-אויפגאַנג 7.40
זון-אונטערגאַנג 3.24

יודיש מאריאנעטען-שפּיל
„בערל-שמערל"-טעאַטער
אָנפיהרונג משה בראָדערזאָן
אין קאַפע „אידעאַל"
(פּעטריקאָווער 48)
היינט, מאָנטאג–1 פאָרשטעלונג
אָנהייב 10 אָוונד
דאס 1-טע פּראָגראַם א. נ.
„אַזוינס און אַזעלכעס"
עס ווערען געגעבען קאַריקאַטורען פון:
ד"ר רויז-אנו-בלאַט, ד"ר פלויש, אָסקאַר קאָנסום, מאַקס קאָנסוף, יצחק גרינבוים, חיים ראַסנער, דיר. צאַהל-מײַסטער, ליפּיש פאָן ראָזענבערג, גרשון וואַוילמאַן, ר' יאָסעלע מב"ער, קאָמענדאַנט פּערעק מײַזלערשוויטש, פּאַניע די חזנ'טע, מאַדאַם אסתר טענדערעוואַ, מאַקס ראָטהאָלץ, שמעריל-עט-בעריל, פּיניעלע מוזיק, יעקע קנאַק-אויס, פּאַנגאַ דעפּטאַקובנאַ, וואַלענטי ראַדני, וואַיטשע כאָוואַ די דאָזאַרצעכע.
טעקסטען: משה בראָדערזאָן, י. אַבטרושאַנעק און ח. י. בוזשטשאָווסקי. לאַלקעס געשניצט — ש. מאַבאַק. מוזיק אַראַנזשירט: דוד בײַגעלמאַן.
קאָנסומציע 1 זל.

פון מאָרגען אָן
מעגען זיין אָפען די געוועלבער ביז 9

(2) די סטאַראָסטווע אינפאָרמירט, אַז די געוועלבער — אין שייכות מיט'ן ערב יום-טוב — מעגען שוין פון מאָרגען, דינסטאָג, דעם 18 ד. ח. ביז'ן 22 ד.ח. זיין אָפען טעגליך ביז 9 אָוונד.

בעת די חגאות וועלען נישט פאָרקומען קיין עקזעקוציעס

(א) אין שייכות מיט די אָנקומענדע חגאות וועלען אין דער צייט פון 22 ביז'ן 27 ד.ח. איינשליסליך אַלע שטייער-געריכטס-און-עקסמיסיע-עקזעקוציעס נישט פאָרקומען.

די טערמינען וועלען אויטאָמאַטיש אָפּגערוקט ווערען.

צוגאַב-פּאָבאָר

(2) דעם 28-טען דעצעמבער ה.י. וועט זיין טעטיג אַ צוגאַב-פּאָבאָר-קאָמיסיע פאַר פּ.ק.או. לאָדז שטאָט 1, פּיעטריקאָווער 165. עס דאַרפען זיך שטעלען פּאָבאָראָווע פון יאָהרגאַנג 1913 און עלטערע, וועלכע האָבען נאָך נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט און וואוינען אויפן שטח פון 11, 9, 8, 5, 3, 2 קאָמיסאַריאַטען.

דעם 28 דעצעמבער וועט זיין טעטיג אַ צוגאַב-פּאָבאָר-קאָמיסיע פאַר פּ.ק.או. לאָדז 2, פּיעטריקאָווער 165. עס דאַרפען זיך אַהין שטעלען די פּאָבאָראָווצעס פון יאָהר 1913 און עלטערע, וועלכע האָבען נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט און וואוינען אויפן שטח פון 14, 13, 12, 10, 7, 6, 4, 1 קאָמיסאַריאַטען און האָבען בעקומען נאָמענטליכע אויפפאָדערונגען פון שטאָט-סטאַראָסטווע.

ברויט זאָל טייערער ווערען?

(א) אין שייכות מיט'ן טייערער ווערען פון תבואה ובפרט פון קאָרן, האָט דער בעקער-צעך זיך געווענדעט צו דער סטאַראָסטווע-מאַכט, מיט דער בקשה ס'זאָל צוזאַמענגערופען ווערען די צענניק-קאָמיסיע אויף אַדורכצופיהרען אַ קאַלקולאַציע און אויסאַרבייטען אַ נייעם פרייז-קוראַנט אויף געבעקס.

די זיצונג פון דער קאָמיסיע זאָל פאָרקומען נאָך אין דער היינטיגער וואָך.

אפטייקען
היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) היינט בײַנאַכט דיזשורירען: א. פּאָטאָש (פּלאַץ קאָשטשעלני 10), א. כאַרעמזאַ (באַמאַרסקאַ 12), ע. מילער (פּעטריקאָווער 46), מ. עפּשטיין (פּעטריקאָווער 225), ז. גאַרטשיצקי (פּשעיאַזד 59), ג. אַנטאָניעוויטש (פּאַביאַניצער 50).

נעכטיגע זיצונג פון דער קהלה-פערוואַלטונג

אונטער'ן פאָרזיץ פון פּרעזעס מינצבערג איז נעכטען פאָרגעקומען אַ זיצונג פון קהלה-פערוואַלטונג.

נאָכ'ן איבערלייענען און אָננעהמען דעם פּראָטאָקאָל פון דער פריהערדיגער זיצונג איז בעשלאָסען געוואָרען אַראָפּצונעהמען פון דער טאָג-אָרדנונג דעם בעריכט פון דער קאָמיסיע, וועלכע האָט געדאַרפט לוסטרירען די קהלה'שע אינסטיטוציעס, ווייל די דאָזיגע קאָמיסיע האָט נאָך נישט אָפּגעהאַלטען קיין זיצונג.

דאַזאַר רוס פרעגט אָן, ווי אַזוי דער פּרעזעס וויל רעאַליזירען דאָס אויסצאָהלען די אונטערשטיצונגען פון דער סאָציאַלער הילפס-קאָמיסיע, וועלכע זענען שוין פון לאַנג בעשטימט געוואָרען, און פאַרוואָס ס'איז היינטיגע וואָך נישט גערופען געוואָרען קיין זיצונג פון דער סאָציאַלער הילפס-קאָמיסיע צו ערלעדיגען דרינגענדע ענינים.

דער פּרעזעס ענטפערט, אַז היינטיגע וואָך איז אויסגעצאָהלט געוואָרען 1700 זל. אונטערשטיצונגען.

דאַזאַר רוס בלייבט נישט צופרידען פון דעם ענטפער און לייגט פאָר, אַז די פראַגע פון סאָציאַלע הילף זאָל געשטעלט ווערען אויף דער טאָג-אָרדנונג פון דער קומענדיגער זיצונג. דער פאָרשלאַג ווערט אָנגענומען.

ס'ווערט דאַן בעשלאָסען איבערצוגעהען צום טאָג-אָרדנונג איבער דער ווענדונג פון די משגיחים אין די יאַטקעס, אַז מ'זאָל זיי העכערען דעם לוין.

אין הסכם מיט'ן בעריכט פון דער לוסטראַציע-קאָמיסיע איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז די קהלה וועט אין „זשלאַבעק", וועלכער ווערט געפיהרט דורך „טאָז" נישט אויסהאַלטען קיין קינדער נאָך דריי יאָהר.

ס'האָט נאָך געזאָלט בעטראַכט ווערען די פראַגע וועגען אויסצאָהלען רעמונעראַציע פאַר עטליכע קהלה בעאַמטע. צוליב דער שפּעטער צייט, ווערט די פראַגע אָפּגעלעגט ביז דער צווייטער זיצונג.

גערעצ. ביאַליסטאָקער וואָיעוואָדע
איז אוועקגעפאַלען אויף א לאָדזער גאס און געשטאָרבען

(2) עהערנעכטען אין אָוונט איז אויף דער וויגורא גאַס, נעבען נומער 30 פּלוצים אַוועקגעפאַלען אַ מאַנספּערשוין אין די מיטעלע יאָהרען און געחלשט.

מ'האָט תיכף אַרויסגערופען פּאָגאָטאָוויע, אָבער איידער זי איז נאָך בעוויזען אָנצוקומען, איז דער אומבעקאַנטער געשטאָרבען.

דער פּאָגאָטאָוויע-דאָקטאָר האָט פעסטגעשטעלט, אַז ער איז געשטאָרבען פון אַ האַרץ-שלאַג.

פון די דאָקומענטען, וואָס מ'האָט ביי איהם געפינען, ווייזט זיך אַרויס, אַז ער איז דער אינזשיניער-כעמיק סטעפאַן פּאָפּיעלאָווסקי, פון וויגורא נומער 22.

גלייכצייטיג האָט זיך אויך אַרויסגעוויזען, אַז פּאָפּיעלאָווסקי איז בשעתו געווען ביאַליסטאָקער וואָיעוואָדע.

זיין פּלוצלינגער טויט האָט געמאַכט אין געוויסע קרייזען אַ שטאַרקען רושם.

נאָכ'ן טראַגישען אויפרייס
אין דעם כעמיקאַליען-לאַגער פון „ל. גייער"

(2) אין שייכות מיט'ן אויפרייס און דער שרפה אין דעם כעמיקאַליען-לאַגער פון דער פירמע „ל. גייער", וואָס האָט געקאָסט דאָס לעבען פון 2 אַרבייטער, וועט היינט אויפ'ן אָרט דעם גאַנצען ענין אויספאָרשען אַ וואָיעוואָדישע קאָמיסיע, בכדי צו דערגיין די סיבה פונ'ם אויפרייס.

מאָרגען וועט פאַרקומען די לוויה פון די צוויי טראַגיש-אומגעקומענע אַרבייטער: ווינצענטי קאַניא און אַנטאָני קאַרדעצקי.

די דאָזיגע לוויה וועט טראָגען אַ מאַניפעסטאַציע-כאַראַקטער, און אין איהר וועלען זיך בעטייליגען אַלע אַרבייטער פון דער פירמע „ל. גייער", ווי אויך פאָרשטעהער פון בעזונדערע פאַבריקען.

אַנ'אוצר איז אַנ'אָירוועץ
דאָס געלד שטאַמט פון אַ גנבה אין וואַרשאַ

(א) אין יאַנואַר ה. י. האָט מען ביי דעם אינזש. סטאַניסלאַוו מאַרגוליס (דירעקטאָר פון דער מלוכה'שער אַמוניציע-פאַבריק) אין וואַרשאַ אויף לעגאַרטאָוויטשאַ-גאַס 15 אַדורכגעפיהרט אַ גרויסע גנבה.

אַלס פערדעכטיגע אין אַדורכפיהרען די דאָזיגע גנבה האָט מען דאַן אַרעסטירט די „פּאָקאָיובקע" וואַלענטינאַ בלאַשטשיק און איהר „פּשיאַטשעל" סטאַניסלאַוו גאַנאַרע (פון לאָדז, שטערלינגאַ 14).

האָט מען דאָס פּאָרל אַריינגעזעצט אין טורמע, און דאָס געלד — נישט געפונען.

מחמת מאַנגעל אין בעווייזען האָט מען אָבער די בלאַשטשיק די טעג אַרויסגעלאָזט אויף דער פריי, און אַזוי ווי זי האָט שוין איהר פּאָסטען פערלוירען, איז זי אַראָפּגעקומען קיין לאָדז, אין דער וואוינונג פון גאַמאַרע'ן...

דאַ האָט זי אויף עטליכע טעג בעקומען צום עסען און צום שלאָפען פונ'ם סטרוזש און דער סטרוזשקע פון ד"ר שטערלינג-גאַס 14, פראַנציזשעק און ראָזאַליע קיטשינסקי.

עס האָט אָבער נישט לאַנג געדויערט, און דער סטרוזש מיט דער סטרוזשקע האָבען איהר אָנגעהויבען צו מאַכען קאַפּוליער אָנצוגעהערענישען, אַז זי מעג זיך שוין אָפּטראָגען...

משמעות, אַז דאָס האָט שוין דער פאַננאַ בלאַשטשיק שטאַרק פערדראָסען — דאָס, וואָס מ'וויל זי פּטור ווערען, און דאָס גאַנצע געלד פון דער גנבה צונעהמען פאַר זיך — האָט זי געמאָלדען וואו מען דאַרף, און פון וואַרשאַ זע-אַראָפּגעקומען געהיים-אַגענטען.

הכלל מ'האָט איינגעלעגט דעם אויוון אין דעם צימער, וואו גאַמאַרע, איהר קאַכאַנעק, האָט געוואוינט, און מ'האָט דאָרט געפונען איינגעמויערט 2,930 דאָלאַר אין גאָלד-מטבעות.

איצט זיצט שוין אויך דאָס סטרוזשען-פּאָרל אַרעסטירט...

די נאַקאַזן אויף מיליטער-שטייער
זענען שוין פונאַנדערגעשיקט געוואָרן

(2) לויט ווי מיר דערוויסען זיך, האָט די שטאָט-פערוואַלטונג, דורך דער פערמיטלונג פון בעזונדערע פינאַנץ אַמטען שוין פונאַנדערגעשיקט אַלע צאָהלונגס-נאַקאַזען אויף מיליטער-שטייער פאַרן יאָהר 1934.

דער צאָהלונגס-טערמין ענדיגט זיך אין 30 טעג נאָכ'ן בעקומען דעם נאַקאַז.

נאָך דעם דאָזיגען טערמין וועט דער מיליטער-שטייער אויפגענומען ווערען בדרך עקזעקוציע.

קלאַנג-קינאָ-טעאַטער
Zachęta
זגערזשער 26
היינט און פאָלגענדע טעג!
דאָפּעלטער פּראָגראַם
— I —
די גרעסטע וועלט-סענסאַציע א. נ.
דער אונזיכט-באַרער מענש
אין די הויפּט-ראָלען:
Gloria Stuart, Klaude Rajns.
— II —
דער פרייליכער פילם עסטרייכישע פּראָד.
א. נ.
„פּרינץ אַרקאַדיאַ"
דיאַלאָגען און לידלעך אין דער דייטשער שפּראַך. אין די הויפּט-ראָלען:
Ljana Hayd און Willy Foerst.
אָנהויב פון די סעאַנסען: שבת און יום-טוב 12 אַ זייגער. געוועהנליכע טעג 4 נאָכמ.

קורט קאַטש'ן
צו זיין אַוועקפאַהרען פון לאָדז

ווען מיר פיהרען אַדורך אַ פּאַראַלעל פון רעליגיע און קונסט — און קונסט איז דאָך בלי ספק די רעליגיע פון דער צוקונפט, געשטיצט אויף יסודות פון דער אומשטערבליכער עטיק! — ווען מיר פּרובען אַדורכפיהרען צווישען זיי אַ פּאַראַלעל, טרעפען מיר אָן אויף דער זעלטענער דערשיינונג פון'ם יודישען לעבען — אויפ'ן גלויבענס- און קינסטלער-גר...

דער ג ר איז אין זיין גאַנצען מהות אַדורכגענומען און איבערגענומען מיט דער נייקייט פון די דאָגמען, מיט דער אַנדערשקייט (און אַפילו אויסטערלישקייט) פון דער נייער סביבה, די לונגען פון דער נייער אמונה אָטעמען נאָך נישט-ווי-געהעריג אין די ניי-קאַנאָניזירטע אַטמאָספער, עס פערפעהלט נאָך זיי פון צייט צו צייט לופט, דאָס האַרץ שלאָגט האַסטיגער, ווי געוועהנליך —

דער מיטגעבראַכטער ווייראַך-ריח פערפאָלגט נאָך און אַסימילירט זיך נאָך נישט מיט דעם ריח פון נעגעלעך און בשמים.

קיין שום טראַגעדיע איז, פערשטייט זיך, דערביי נישט פעראַן, אָבער אומבעקוועם, און האַמעטנע, און „נישט מיט אַלעמען" איז דאָך!

* * *

קורט קאַטש איז דערצויגען, אויפגעוואַקסען און רייף געוואָרען אין דער דייטשער טעאַטער-קולטור (נישט היטלעריסטישער — דאָס איז עפּעס אַנדערש, ווייל דאָס איצטיגע דייטשלאַנד שאַפט אַ נייעם פּאַראַדאָקסאַלען בעגריף: „באַרבאַרישע קולטור").

די באַרבאַרישע קולטור האָט דורך גנבה, גזילה און שגעון פערטריבען די דייטשע קולטור פון די גרעניצען פון דייטשלאַנד, און מיט איהר איז אויך פערטריבען אין גלות דער אַרטיסט, דער קינסטלער-אַקטיאָר קורט קאַטש.

אַקטיאָרישער טעמפּעראַמענט, די נויטווענדיגקייט פון טעאַטראַלישען אויסלעבען זיך, לאָזט נישט דעם קינסטלער רוהען — אַפילו אויף לאָרבער-קרענץ — און אין זיינע זוכענישען, וואו אַנצווענדען די נאַטירליכע שעפערישע כוחות, האָט דער ראַפינירטער און רוטינירטער קינסטלער אָנגעשפּאַרט צו די שוועלן פון יודישען טעאַטער—

דער ווירקליך פון זיין גירוש-מאַנטעל איז נאָך נישט אויסגעוועבט, אָבער אינ'ם היכל (סאַרע טראַגיש וואָרט אין דעם פאַל!) פון יודישען טעאַטער איז ער נאָך נישט אַריין.

דערצו בעדאַרף מען צו פערמאָגען אַ גרויסען סכום פון ציווילען מוט, כאָטשבי פון... אַ יודישען אַמעריקאַנער סטאַר, און —

כל זמן עס איז נאָך לחלוטין נישט בנמצא דער ריח ניחוח פון די בשמים, דאַרף מען אַ כוח זיך אָננעמען און קאָנען די לונגען שפּייזען מיט דעם גראַנדיעזען, הימעל שרייענדען דלות פון יודיש טעאַטער. „אָהן אַ היים און אָהן אַ לאַנד, מיט אַ וואַנדער שטאָק אין האַנד".

* * *

קורט קאַטש, דער ג ר פאַנטאַזירט:

— לאָנדאָן... האָליוואוד... דערנאָך — צוריק אין דער ניי-אַלטער היים פון גראַדנערלאַנד... וועל איך בויען אַ יודיש טעאַטער פאַר מיר און יודישע טעאַטער-קינסטלער.

איז דאָך נישט וויכטיג, צי די דאָזיגע פאַנטאַזיע זיינע וועט בעקומען ממשות, צי גאָר אַן אַנדערע פעלקער-פאַנטאַזיע וועט פערווירקליכט ווערען, און דאָס יודישע טעאַטער וועט גצווירדיגט ווערען — פריהער צי שפּעטער.

וויכטיג איז נעמליך דאָס, וואָס דער וואַנ-שטויב פונ'ם „סערושאַנט און מאַנדאַרין" אויף זיין שוישפּילערישען מאַנטעל וועט אויסגעלופטערט ווערען, די פערשידענע אומבעקוועמליכקייטען, האַמעטנקייטען און פערדרוסען וועלען אַוועק אויף די פּוסטע, וויסטע פעלדער און ביי אונז, אין אונזער צוקונפטיגען נייעם יודישען טעאַטער וועט פערבלייבען דער עכטער קינסטלער —

אונזער קורט קאַטש!

מ. ב—ן.

Dr. REICHER
פּאָלודניאָווא 28, טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער-שוועכע-בעהאַנדלונג.
סעקסועלע בעראַטונגען און פּסיכאָ-אַנאַליזען
נעהמט אָן פון 8–11 און פון 5–8 אָוונד

נעכטען איז פייערליך געעפענט געווארן

דער „בית-החלוץ" און דער יודישער ארבייטס-פונקט אין לאדז

אין דעם גרויסען, בעקוועמען און שעהנעם לאקאל אויף לעגנא 41 איז נעכטען אויף א זעהר פייערליכען אופן געעפענט געווארן דער „בית-החלוץ" און דער ערשטער יודישער ארבייטס-פונקט.

צו דער פייערונג איז געקומען א פארשטעהער פון מיניסטעריום פון געזעלשאפטליכער שוץ דיר. בערעשיצקי, א פארשטעהער פון דער לאדזער וואיעוואדזטווע, פון דער סטאראסטווע און פון לאדזער מאגיסטראט. א חוץ דעם זענען געקומען עטליכע פארשטעהער פון דער צענטראלע „החלוץ" אין פוילען ד״ר פעקער און אינזש. בראט. ס'איז אויך געקומען דער דירעקטאר פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור דיר. מאזעס, דער רעדאקטאר פון „נאש פזשעגלאנד" אפענשלאג און פארשטעהער פון דער לאדזער פרעסע.

די ערעפנונגס-רעדע האט געהאלטען ד״ר אלבערט טהאן, וועלכער האט צווישען אנדערען בעטאנט: ס'זענען פערהאן מאמענטען אין לעבען פון א פאלק, ווען די יוגענד נעהמט אליין איהר גורל אין די הענד אריין, כדי זיך אויסצוקעמפען נייע וועגען פון ענטוויקלונג און אפט בעוויזען דער פערוואונדערטער וועלט נייע האריזאנטען פון געדאנק און לעבען.

די גרויסע בעוועגונג פון אויפלעבען דאס יודישע פאלק, וועלכע האט איצט ארומגענומען די גרויסע מאסען פון דער בעפעלקערונג, האט איהר שורש אין דער יוגענד-בעוועגונג. די בעוועגונג האט אויך א לאזונג, ווידעראויפצולעבען די יודישע נשמה, די לאזונג פון ווידעראויפלעבונג דורך ארבייט.

אין די דאזיגע בעדינגונגען איז ענטשטאנען דער ערשטער יודישער ארבייטס-צענטער אין פוילען. מיט דער לאזונג זאלען מיר ראטעוון די יוגענד, נישט דורך פילאנטראפיע נאר דורך ארבייט, זאלען מיר זיי פערשאפען ארבייטס-ווארשטאטען.

ס'איז דעריבער נישט קיין וואונדער, ווען דער געדאנק פון ארבייטס-צענטרען אין דער יודישער געזעלשאפט איז איצט פון „החלוץ", זיי זענען נישט קיין חלוצים נאר אין ארץ-ישראל, וואו זייערע קרבנות און ארבייט פערוואנדעלט בלאטעס אין פאמעראנצען-גערטנער, נאר אויך דא וואו זיי ווילען זעהען זייער פאלק געזונד ווי אלע אנדערע פעלקער אין דער וועלט. זייער אידעאל איז צו שאפען א נייעם טיפ פון א יוד, שאפען א געזונדען ווירטשאפטליכען ארגאניזם, וואס שטיצט זיך קודם-כל אויף די ארבייט פון אייגענע הענד. דער ערשטער יודישער ארבייטס-פונקט הויבט אן זיין ארבייט זעהר בעשיידען, ווייל ער גיט דערווייל ארבייט 50 מעדלעך אויף 30 מאשינען, וועלכע וועט זיין די בעקליידונגס-צענטראל פון וועש און מלבושים פאר די צעהנדליגער טויזענדער חלוצים, וועלכע זענען צעווארפען איבער גאנץ פוילען.

דער יודישער ארבייטס-צענטער איז נישט גאר אן ארגאן פון געזעלשאפטליכען שוץ נאר אויך א ציגעל אין דעם גרויסען פראדוקטיוויזירונגס-פראצעס פון יודישען פאלק. דער ערשטער יודישער ארבייטס-צענטער ענטשטעהט אין לאדז אין סאמע הארצען פון ארבייטענדען פוילען און וועט זיין א שעהנע בלעטעל אין דער געשיכטע פון לאדז.

דער רעדנער דאנקט דאן אלע פאקטארען, וועלכע האבען זיך פעראינטערעסירט מיט דעם פרעכטיגען ווערק, ער דאנקט די רעפרעזענטאנטען פון דער רעגירונג, די פארשטעהער פון דער ארטיגער מאכט און פון דער ארטיגער געזעלשאפט און פון דער פרעסע, וועלכע האבען אנערקענט די נייע געזעלשאפטליכע פאזיציע.

צום סוף דאנקט ער דעם ד״ר פעקער און וויקטאר ספעקטאר, וועלכע האבען צוזאמענגעבען אזוי פיל ארבייט און מיה, אז דער ארבייטס-צענטער זאל אנגעהמען רעאלע פארמען.

אין נאמען פון פאטראנאט ערקלעהרט דער רעדנער דעם ערשטען ארבייטס-צענטער אין פוילען פאר געעפענט.

די פערזאמעלטע געסט בעזוכען דאן דעם קיבוץ באראכאוו אין דעם ארבייטס-צענטער, די שלאף-זאלען, וועש-צימערען, ארבייטס-ווארשטאטען, ווירטשאפטליכע בנינים, לעזע-זאל און בכלל דער גאנצער קיבוץ האט געמאכט אן'אימפאנירענדען איינדרוק. דאן פערזאמלען זיך די געסט אין דעם הערליכען גרויסען זאל פון קיבוץ ביי א גלעזעל טיי און ס'האלט א גרויסע רעדע ד״ר טארטאקאווער.

ד״ר טארטאקאווער זאגט: דער פאקט, אז די היינטיגע פייערונג האט קאנצענטרירט ארום זיך די פארשטעהער פון דער מאכט און די בעדייטענדסטע פארשטעהער פון דער יודישער געזעלשאפט אין אונזער שטאט האט א גרויסע בעדייטונג. דער פאקט סימבאליזירט אין א געוויסער מאס דעם הסכם פון די אינטערעסען און שטרעבונגען פון דער מלוכה און דער יודישער געזעלשאפט אויף דעם געביט. פוילען איז אויפגעשטאנען תחית המתים אין שווערע מאמענטען פון דער וועלט-געשיכטע, ווען ס'האט זיך איינגעבראכען די ווירטשאפטליכע און מאראלישע יסודות פון דער מענשהייט. הונדערטער-טויזענדער און מיליאנען ארבייטסלאזע, דאס אראפנידריגען פון לעבענס-ניווא, די אונזיכערקייט פון מארגען — דאס זענען די בעדינגונגען אונטער וועלכע ס'האט זיך געמוזט ענטוויקלען די פוילישע מלוכהשאפט. אהן דעם אנשטרענגונג פון דער גאנצער געזעלשאפט, אהן דער מאביליזאציע פון אלע כוחות צו שאפענדער ארבייט וואלטען מיר זיך נישט קיין עצה געגעבען, דעריבער איז דאס פרינציפען ברייטע שיכטען אין דער ארבייט א זיג פון מלוכה'ש-שאפענדען געדאנק, וועלכע מוז געפינען די אנערקענונג פון דער מלוכה-מאכט. די היינטיגע פייערונג האט א נאך גרעסערע בעדייטונג פאר דער יודישער געזעלשאפט.

דאס יודישע פאלק אויף דער גאנצער וועלט איז דער טראגישסטער קרבן אין כאאס פון די נאך-מלחמה'דיגע בעציהונגען. קיינמאל האט זיך יודען נישט גוט געלעבט אין די לענדער, אין וועלכע ס'האט זיי פערטריבען דער פאטום פון דער געשיכטע, קיינמאל אבער איז די טראגעדיע פון דער יודישער עקזיסטענץ נישט דערגאנגען צו אזא מדרגה ווי איצט, א שווארצע כוואליע פון שנאה דריקט די יודישע געזעלשאפט אין כמעט אלע לענדער פון דער וועלט, ס'ברעכען זיך די פונדאמענטען, אויף וועלכע ס'האט זיך געשטיצט דאס יודיש-ווירטשאפטליכע לעבען, דאס געשפענסט פון נויט און הונגער איז געווארען א טעגליכע ערשיינונג אויף דער יודישער גאס. די יודישע געזעלשאפט האט נאר איין געוועהר אין האנד: ארבייט און אנשטרענגונג. מיר וועלען שטרעבען צו איבערענדערן דאס יודישע לעבען אויף יסודות פון אייגענער שאפענדער פיזישער ארבייט, אויסצוקעמפען זיך רעכט אויף ארבייט און דערמיט רעכט אויף א בעסערער און בכבוד'יגער עקזיסטענץ. אויף די יסודות קומט פאר דער אויפבוי פון דער יודישער נאציאנאלער היים אין ארץ-ישראל און אויף די יסודות וועלען מיר שטיצען די עקזיסטענץ פון די מיליאנענדיגע מאסען אין אונזער לעבען. די היינטיגע פייערונג איז א טריט פאראויס אויף דעם געביט. נישט נאר דער אינטערעס פון דער יודישער געזעלשאפט ליגט דערין נאר אויך פון דער גאנצער מלוכה. די פוילישע מלוכה האט פאר זיך דעם פראבלעם פון דער עקזיסטענץ פון איהר יודישער בעפעלקערונג. דאס דאזיגע פראבלעם וועט זיך נישט לאזען לעזען דורך דעמאגאגיע און שנאה ווי ס'טון דאס אונזערע אנטוואָרטליכע פאקטארען. די יודישע בעפעלקערונג מוז זיך געזונד איינוואורצלען אין לעבען פון דער מלוכה דורך ארבייט.

די ערעפנונג פון דעם ארבייטס-צענטער האט אויך די בעדייטונג אלס פאזיציע אין דער צראבערונג אוימן געביט פון געזעלשאפטליכער שוץ. ס'זענען שוין אוועק די צייטען פון פילאנטראפיע. דער ארבייטס-צענטער איז א גרויסער טייל פאראויס אוימן געביט פון געזעלשאפטליכער שוץ.

נאך דער רעדע פון ראטמ. מילשטיין (ווארשא) האט גערעדט אין נאמען פון דער צענטראלע פון „החלוץ" ד״ר פעקער, ער האט פאראויסגעזאגט, דעם גרויסען ערפאלג פון ארבייטס-צענטער צוליב דעם ווייל דער „החלוץ", די געזעלשאפט און רעגירונג געהען אין דער פראגע איינציג און סאלידאריש מיט הילף.

ס'רעדט נאך ד״ר ברוידע און דאן אין נאמען פון די פרעסע-פארשטעהער רעד. אפענשלאג, ער האט אויסגעדריקט זיין ענטציקונג פון דעם אלעם וואס ער האט געזעהען אין קיבוץ און אין ארבייטס-צענטער, ער דריקט אויס דעם וואונש, אז מ'זאל זעהען אזעלכע ארבייטס-צענטערס ביי ערד-ארבייט.

ד״ר אלבערט טהאן מעלדעט דאן, אז דער פאטראנאט פון קיבוץ האט שוין איינגעקויפט 180 מארגעס לאנד ווי 100 חלוצים וועלען שוין היינטיגען פריהליגג אנהויבען צו ארבייטען.

נאכדעם רעדט דער פארשטעהער פון מיניסטעריום פאר געזעלשאפטליכער שוץ דיר. בערעשיצקי. ער זאגט, אז די יודישע בעפעלקערונג האט צו לעזען צוויי פראבלעמען: אויפבויען די יודישע נאציאנאלע היים אין ארץ-ישראל און פראדוקטיוויזירען די יודישע מאסען אויפן ארט. מיר פאליאקען קענען אמבעסטען פערשטעהען וואס הייסט די שטרעבונג צו א פריי אונאפהענגיג לעבען, ווייל מיר האבען ערשט אדורכגעמאכט דעם זעלבען וועג. די רעגירונג האט די גרעסטע פערשטענדניש פאר דער ארבייט פון „החלוץ" און שטעהט מיט דער אנפיהרונג אין שטענדיגער קאנטאקט, העלפענדיג אין די ראהמען פון דער מעגליכקייט, וואס איך פערזיכער, אז ס'וועט ווייטער געשעהען, איך בין געוועזען אין ארץ-ישראל מיט א יאהר צוריק, איך האב געזעהען דארט די ארבייט פון די יודען, איך האב אויך געזעהען זייער אינטערעס צו אייער מוטער-לאנד — צו פוילען, אייער ארבייט איז א נוצליכע און די רעגירונג וועט שטענדיג צוהעלפען צו אייער טעטיגקייט.

דערמיט איז דער אפיציעלער טייל פון דער פייערונג פערענדיגט געווארען.

דאן האבען זיך אין זאל צוזאמען מיט די קיבוץ-מיטגלידער פערזאמעלט פארשטעהער פון 35 פערשידענע ציוניסטישע פעראיינען אנגעהויבען א גרויסע אלגעמיינע פייערונג, ס'האבען גערעדט אינזש. לינדער, פרוי בעלא ספעקטאר, ד״ר אלבערט טהאן, ד״ר א. טארטאקאווער, דאן זענען פארגעקומען אויפטריטען פון דער העברעאישער סטודיע און די קיבוץ-חברים האבען געזונגען פרעהליכע ארץ-ישראל-לידער.

דער פאטראנאט פון דעם קיבוץ-באראכאוו בעשטעהט פון פאלגענדע פערזאנען: י. גאלדין, ד״ר א. טהאן, אינזש. לינדער, ב. ספעקטאר, ד״ר ראוויטש, ד״ר גיביאנסקי, ד״ר טארטאקאווער, אינזש. ליפשיץ, וו. ספעקטאר, ד״ר שוויג, ד. ווינדמאן, ל. לעווין, ד״ר סאבאל, מ. קאמינער און ח. שוויגאלד.

צו דער פייערונג איז אויך ארויסגעגעבען געווארען דורכן פאטראנאט א זעהר שעהנע בראשור וועגען דער ארבייט פון קיבוץ און אין ארבייטס-צענטער.

* * *

דער דעפארטאמענט דירעקטאר ב. שיעקערסקי האט מיטגעטיילט, אז די רעגירונג האט בעשטימט פארן 1934 יאהר 60.000 זל. פאר דעם ערשטען יודישען ארבייטספונקט.

פירסטער פינאנץ-אמט

גיט ארויס די אבליגאציעס פון דער נאציאנאלער הלואה

דער פירסטער פינאנץ-אמט טיילט מיט, אז פון 17 דעצעמבער אן וועלען ארויסגעגעבען ווערען די אבליגאציעס פון דער נאציאנאלער הלואה. אלע ס'בסקריבענטען, וועלכע האבען געצייכענט אינדיווידועל אין פירסטען פינאנץ-אמט און וועמענס פאמיליען-נעמען ס'הויבען זיך אן מיט די אותיות פון A ביז M.

וועגען אנדערע סובסקריבענטען וועט בעזונדער מיטגעטיילט ווערען.

אומגעקומען א קינד

אין א ביאלאגישען פילטער

(2) צהרנעכטען ביינאג האט זיך אויף זגערזשער 113 געשפילט דער 4-יאהריגער רישארד ניעוויאדאסקי.

אין א געוויסען מאמענט איז ער אריין אין קלאזעט, וואס געפינט זיך אויפ'ן הויף, און איז אריינגעפאלען אין ביאלאגישען פילטאר.

ערשט אין א פערטעל שעה שפעטער האט מען זיך געכאפט, אז דאס יונגעלע איז פערשוואונדען, האט מען ארויסגערופען פייערלעשער, און אז מ'האט איהם ארויסגעשלעפט פון דארטען, איז איהם אוממעגליך געוועזען צו דערראטעווען.

נעכטען אינדערפריה איז ער געשטארבען אין שפיטאל.

דער ריזיגער ערפאלג פון משה קוסעוויצקי'ס

חנוכה-קאנצערט אין פילהארמאניע

איבער משה קוסעוויצקי'ס פעהיגקייט און לייסטונגען וועט אייביג זיין צו שרייבען. ליידער בין איך געצוואונגען יעצט מקצר צו זיין מחמת דעם רוים-מאנגעל. די אלע לויב-געזאנגען, וועלכע איך האב אין פערגאנגענעם ארטיקעל געשריבען איבער משה קוסעוויצקי'ן זענען נאך פיל צו ווייניג. אדרבה, לא גמרתי את ההלל כראוי לפי ערכו, פאר איהם איז שטילשווייגען אייגענטליך דער ריכטיגער לויב-געזאנג. קוסעוויצקי האט נאך קיינמאל אזויפיל גבורות און נפלאות אין שטימע און פארטראג נישט בעוויזען, ווי אין דעם חנוכה-קאנצערט. אלע האבען מודה געווען, אז אין עולם השירה והזמרה איז ער דער אחד ואין שני להמשיל בו. אבגעזעהען, וואס ער איז דער אבי אבי החזנים, טוט זיך ענטוויקלען ביי איהם די געניאליטעט פון קלאסישען זינגער. אויף דער שבת'דיגער ראדיא-פארטראג זיינער האט אלע בעצויבערט און ענטציקט און בעוויזען, אז ער געהט יעצט פון איין קאנצערט ביז צום צווייטען מחיל אל חיל, אויך הר. דאווידאוויטש-ליכטערמאן האט בייגעטראגען צו די שטורמישע לאנגדויערנדע אפלאדיסמענטען און אוואציעס. זי ריכטעט זיך אמת'דיג נאך דעם זינגער. מיר האפען, אז דער קומענדיגער קאנצערט וועט איהם נאך מעהר געלונגען און וועט פערשאפען גרויס געניס דעם פובליקום.

מ. בירנבוים.

ראדיא-ווינקעל

מארקאני ערפינדעט דעם טעלעוויזיע-טעלעפאן

(מען זעהט זיך שוין בעת'ן טעלעפאנירען)

קיין מענש אין דער וועלט וועט נישט זאגען, אז דער שלאנקער און עלעגאנטער דזשענטלמען, מארקאני איז שוין אלט 60 יאהר. זיין אויסגעטורנטער קערפער און אונערמידליכער גייסט לייקענט זיין געבורטס-דאטע. 3 אסיסטענטען פון מארקאני בעשטעטיגען, אז דער בערימטער ערפינדער און מיטגליד פון 22 וויסענשאפטליכע אקאדעמיעס ארבייט איצט נאך מעהר ווי אמאל.

שוין פון פריהמארגען געפינט מען איהם אין זיין ווערק-שטוב צווישען כאאס פון פרובירמכשירים און נייע אפאראטען, צווישען די געהיימניסען פון וועלכע נאר ער אליין ווייס. ער לאזט פאר זיך פריי אויף אפרוה עטליכע מינוט ביים מיטאג, דערמאנענדיג דערמיט עדיסאנען, זיין געוועזענעם גרויסען קאנקורענט. ער איז בעוועגליכער פון אלע זיינע מעכאניקער, לעבענסלוסטיגער און אפטימיסטישער פון זיינע יונגערע אסיסטענטען. דער מענש וואס האט געשאפען דעם דראטלאזען טעלעגראף, וועלכער האט איינגעהילט דעם ערד-קוגעל אין נישט-זעהבארע כוואליעס פון זיינע איבערגעבונגס-אפאראטען, דער וואס האט בעזיגט דעם עטער, איז פעסט איבערצייגט, אז ער וועט אימשטאנד זיין צו שענקען דער וועלט עטוואס מעהר, ווי דאס וואס ער האט ביז איצט געשאפען. ער גרייט צו דער וועלט דריי מתנות מיטאמאל; דריי פראבלעמען, וועלכע ער האט ביז איצט געלעזען אין דער העלפט, דארפען ביזן סוף פון קומענדיגען יאהר קרוינען זיין ארבייט אלס גענויאלער ערפינדער.

— קומט אהער נעהנטער — מוטיגט מארקאני זיין גאסט, איהר דארפט נאר אויפהויבען דאס טרייבעל און א קוועטש טון דאס גרינגע קנעפעל אט דא זעהר לייכט...

דער אפאראט צו וועלכען מארקאני פיהרט — צו זיינע בעזוכער אונטערשיידעט זיך נישט אויסערליך פון א געוועהנליכען וואנד-טעלעפאן. דאס קעסטעל איז נאר עטוואס גרעסער און אינ'ם הערטרייבעל איז איינגעארדענט א מאטאווע גלאזשייבעל. אין מאמענט ווען מען גיט א קוועטש דאס געהיימניספולע קנעפעל, ווערט דאס שייבעל בעלויכטען מיט א העל-בלויער פארב.

— „זאגט איצט: האללא! — ווייזט מארקאני אן דעם הערער.

אין דער זעלבער סעקונדע בעוויזט זיך אויפ'ן גלעזעל א שעהן מיידעלש קעפעל און אין טרייבעל דערהערט זיך אנ'ענטפער.

— דאס — ערקלערט מארקאני, איז דער פארטרעט פון מיין סעקרעטארין.

— דערווייל איז זי די איינציגע „אבאנענטין" פון פאטא-טעלעפאן, וועלכען איך האב איינגעארדענט צום פערבינדען מיין ארבייטס-צימער מיט'ן ביורא. ווי איהר זעהט פונקציאנירט דער אפאראט אויסגעצייכענט. אין די אוטאפישע ראמאנען האט מען געקאנט לייענען אזעלכע זאכען וועגען טעלעפאנען, וועלכע גיבען נישט נאר די מעגליכקייט פון אקוסטישען טויש מיט די געדאנקען, גאר אויך דאס זעהען דעם פארטרעט מיט וועמען איהר רעדט.

אויף אזא אופן עקזיסטירט שוין א פאטא-טעלעפאן און מען וועט זיך קאנען איבערצייגען ווי פון אנ'אוטאפיע איז געווארען א ווירקליכקייט. עס וועלען בעשטימט אין די ערשטע צייטען זיין געוויסע רעפעקטען. קודם-כל וועט דער פאטא-טעלעפאן זיין אין אנהויב זעהר טייער. אויסערדעם וועט מען נאך אויך דארפען פערבעסערען דאס איבערגעבען די פארטרעטען. אויף א גרעסערע שטרעקע איז נאך דערווייל צו שווער. מארקאני האפט אבער צו פערפולקען און פעראיינפאכען דעם פאטא-טעלעפאן צום ענדע פון קומענדען יאהר.

Dr. med. L. Berman

צעגעלביאנא 15, טעל. 149-07

ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוואכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוועגד.

זונטאג פון 9—1 פארמיטאג.

Dr. med. R. Zalcwasser

כירורג

ציגעל-גאס 19, טעל. 125-17

נעמט אן פון 1—2 און פון 4—6 נאכם.

ספּאָרט=בעוועגונג

רעאָרגאַניזאַציע=פּלאַן פון פּוילישן ספּאָרט=וועזען

קאָנפערענץ אין מלוכה'שן אַמט פאַר פיזישער ערציהונג

ווי דער „ד. וו." גיט איבער, איז אין לאָקאַל פון מלוכה'שן אַמט פאַר פיזישער דערציהונג אין וואַרשע פאָרגעקומען אַ גרויסע קאָנפערענץ וועגן רעאָרגאַניזירן דעם פּוילישן ספּאָרט-וועזן.

די קאָנפערענץ איז גערופן געוואָרן טאַקע פון מלוכה'שן אַמט פאַר פיזישער דערציהונג און אין איהר האָבן זיך בעטייליגט פאָרשטעהער פון פּוילישן אָלימפּיאַדע-קאָמיטעט, דער דירעקטאָר פון „צ.י.וו.ף.", פאָרשטעהער פון די אַלגעמיינע פּוילישע ספּאָרט - פערבאַנדען און פאָרשטעהער פון דער פּרעסע.

אַלס בולט'ער בעוויז, או דער מלוכה'שער אַמט האָט זיך צו דער קאָנפערענץ בעצויגען ערנסט, איז דאָס, וואָס די רעדעס זענען ספּעציעל באַטירט געוואָרען דורך 3 סטענאָגראַפען.

די קאָנפערענץ האָט געעפענט פּולק. ענגעל. דאַן האָט אַ לענגערן רעפעראַט אד"ט: „פּראָיעקט פון רעאָרגאַניזאַציע פון פּוילישן ספּאָרט-וועזען און ספּאָרט-טרעניִנג" -- געהאַלטען מאַיאָר כרושטשיעל. לויט'ן דאָזיגען פּראָיעקט וויל דער „אַמט" אָרגאַניזירען:

1) אַן אָפּטיילונג צו שיצען די ספּאָרט-רעקאָרדען.

2) אַ ספּאָרט-ראַט, וועלכע ס'וועט בעשטימען דער דירעקטאָר פון אַמט און זיין אויפגאַבע וועט זיין אַרויסצוגעבען מיינונגען וועגען ספּאָרט וועזען.

3) דער אַמט וועט אויסהאַלטען טרעניִרער.

4) דער אַמט וועט אָרגאַניזירען קאַנדיציִע- און טרעניִר-לאַגערען פאַר די רעפּרעזענטאַנצען.

5) דער אַמט לאָזט זיך איבער דאָס רעכט צו בעשטימען די פערבאַנדס-קאַפּיטאַנען.

6) דער אַמט וועט זיך בעמיהען, או די פיזישע ערציהונג אין די שולען זאָל זיין אין הסכם מיט'ן סיסטעם פון דער ספּאָרט-בעוועגונג אין לאַנד.

חוץ מזה לאָזט זיך דער אַמט איבער דאָס רעכט:

צו האָבען די אויפזיכט איבער דער טעטיגקייט פון די פעראיינען און פערבאַנדען.

אַרויסצוגעבען דערלויבענישען אויף אַרויסצופאָהרען פון ספּאָרטלער קיין אויסלאַנד.

צו ענדערען דעם צווישען מלוכה'שען ספּאָרט קאַלענדער.

דאָס רעכט אויסצושליסען די נישט-פּאַסענדע ספּאָרטלער פון לאַגערען,

ווי אויך דאָס רעכט צו אָפּשטאָפּען פעראייניגען און פערבאַנדען, וועלכע וועלען זיין נישט געהאָרכזאַם דעם אַמט פאַר פיזישער דערציהונג.

אויפ'ן אַרויס פון די פערוואַלטונגען פון די פערבאַנדען רוקט דער אַמט אַרויס אַ העדיוראַט צו אָרגאַניזירען אַ שטענדיגען אויפזיכט איבער די רעפּרעזענטאַציעס.

נאָכ'ן דאָזיגען רעפעראַט, האָט פּולק. ענגעל געמאָלדען, אַז אַ טייל פון פּראָיעקט איז שוין אָנגענומען געוואָרען און דאַן האָט זיך אַנטוויקעלט אַ דיסקוסיע, אין וועלכער ס'האָבען זיך קריטיש אַרויסגעזאָגט די פּולקאָווניקעס גלאַביש און מיסלאָווסקי.

אָבער ספּעציעל אינטערעסאַנט איז געווען די פראַגע פון פאָרזיצער פון פּוילישן פערבאַנד פאַר בעוועגליכע שפּילען פּולק. מיסלאָווסקי, וועלכער האָט געפרעגט: „אַלעס איז גוט, מיר האָבען דאָ אַלעס אויסגעהערט, אָבער קודם כל וואָלטען מיר געוואָלט וויסען, צי דער דאָזיגער פּראָיעקט איז אַ דעציזיע אין דער ריכטונג פון איינפיהרען אַ „רייכס-ספּאָרט-פיהרער"? צי וועלען פון היינט-גען טאָג אָן די ספּאָרט-פערבאַנדען פער'מלוכה'שט ווערען און גלייכגעשטאַלטעט"?...

אויף די דאָזיגע פראַגע האָט קיינער קיין ענטפער נישט געגעבען.

ערשט אין אַ צייט אַרום האָט זיך אויפגעשטעלט דער ד"ר מיכאַלאָוויטש (פאָרשטעהער פון „ז.ר.ס.ס.") און ערקלערט אין נאָמען פון מאַיאָר כרושטשיעל, אַז עס איז נישט אַזוי ווי פּולק. מיסלאָווסקי מיינט. עס האַנדעלט זיך בלויז וועגען בעפעסטיגען דעם קאָנטאַקט, פערשטענדיגונג און גוטען ראַט.

אָבער קיין דירעקטע, אָפיציעלע ערקלערונגען זענען נישט איבערגעגעבען געוואָרען. (מ.א.)

נוישטאַט איז נישט קיין פּראָפעסיאָנאַל

אָפיציעלע אויספאָרשונג פון פּוילישן באָקסער פערבאַנד רעהאַבּיליטירט דעם יודישען באָקסער

ווי בעקאַנט, טרעט זייט אַ יאָהר צייט אויף אין דער באָקס-מאַנשאַפט פון וואַרשאַווער „מכבי" דער פּליט פון דייטשלאַנד נוישטאַט.

נוישטאַט האָט זיך אין אַ קורצע צייט בעקומען די מאַרקע פון אַ גוטען באָקסער און האָט זיך כסדר בעטייליגט אין דער מייסטער-מאַנשאַפט פון וואַרשאַ—„מכבי".

נעכטען האָט זיך „מכבי" געוואָלט טרעפען אין מייסטערשאַפטס-מעטש מיט דער פּויזנער „וואַרטאַ". „גוטע פריינד" האָבען זיך אָבער בעמיהט, אַז די מאַנשאַפט פון „מכבי" זאָל אָפּגעשוואַכט ווערען.

געזוכט און געפונען...

הלוה, ווי מיט אַ צייט צוריק איז אין פּאַריז פאָרגעקומען אַ פּראָפעסיאָנעלער באָקס-מעטש און הימער האָט בעזיגט אַן אַנדערען פּראָפעסיאָנעלען באָקסער מיט'ן נאָמען נוישטאַט, איז „מן הסתם", דער וואַרשאַווער נוישטאַט דער זעלבער, וועלכער האָט פערשפּילט אין פּאַריז.

אַרום דער פראַגע האָט זיך אַנטוויקעלט אַ ברייטע דיסקוסיע אין די צייטונגען און לסוף האָט דער פּוילישער באָקסער-פערבאַנד בעשטימט דעם ענין אויסצופאָרשען.

נעכטען איז טאַקע פאָרגעקומען די דאָזיגע אויספאָרשונג. אין נאָמען פון פּוילישן באָקס-פערבאַנד האָבען דעם באָקסער געפאָרשט דער פּאָרזיצער פון פערבאַנד אַדוו. ליבקע און ה' ציבקע.

בעת דער אויספאָרשונג האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער פּראָפעסיאָנעלער באָקסער נוישטאַט הייסט אויפ'ן נאָמען האַרי און דער „מכבי" מיטגליד הייסט אַדאָלף. חוץ דעם, האָט נוישטאַט צוגעשטעלט אַ רייה בעווייזען, פון וועלכע ס'איז צו זעהען, אַז ער איז אין בעסטען אָרדנונג.

די אויספאָרשונגס-קאָמיסיע האָט איהם טאַקע גלייך רעהאַבּיליטירט און נוישטאַט האָט זיך שוין טאַקע נעכטען בעטייליגט אין באָקס-מעטש.

אין דער דאָזיגער געשיכטע דאַרף מען בעמערקען פאָלגענדען פאַל:

ווען צום פּוילישען באָקסער-פערבאַנד איז דער גאַנגען די ידיעה, אַז נוישטאַט איז געווען אַ פּראָפעסיאָנעלער באָקסער, האָט זיך דער פערבאַנד געווענדען צום דייטשען באָקסער-פערבאַנד מיט דער ביטע וועגען אינפאָרמאַציעס וועגען באָקסער נוישטאַט, געוו. מיטגליד פון „מכבי" אין קעלן.

דער ענטפער איז געווען אַ קורצער: „יאָ, נוישטאַט פון „מכבי" אין קעלן איז אַ פּראָפעסיאָנאַל. ער איז אַמאָל געווען אַן אַמאַטאָר, אָבער דאָס איז איהם שנעל פער'מיאוס'ט געוואָרען און איז געוואָרען אַ פּראָפעסיאָנאַל און אויפגעטרעטען אַלס אַזעלכער עטליכע מאָל".

זעהט אויס, אַז די היטלערישע באָקסער האָבען זיך געוואָלט נוקם זיין אין נוישטאַט, וועלכער איז אַנטלאָפען פון דייטשלאַנד.

אָבער דאָס האָט זיך זיי נישט איינגעגעבען.

(מאָן)

פון לאָדזער „מכבי"

דער גאַרטען=קורס אין זאַקאָפּאַנע

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט וואָס דעם נאָהענטסטען פרייטאָג הויבט זיך שוין אָן דער טוריסטישער גאַרטען=לאַגער פון „מכבי" אין זאַקאָפּאַנע האָט דער לאָדזער קלוב שוין אָנגעהויבען די לעצטע צוגרייטונגען אויפן אָרט אין זאַקאָפּאַנע.

נעכטען איז שוין אַרויסגעפאָהרען קיין זאַקאָפּאַנע דער קוואַרטיר-מייסטער פון „מכבי". וועלכער וועט ערוואַרטען די ערשטע גרופּע אַנטייל נעהמער אין קורס. אין פּענסיאָנאַט „גוראַלקאַ", וואו ס'געפינט זיך דער לאַגער איז אינסטאַלירט געוואָרען אַ ראַדיאָ און אַ לייפּן=זאַל. די ערשטע גרופּע פאָהרט אַרויס פון לאָדז דאָנערשטאָג אין אָוונט.

ווייטערדיגע איינשרייבונגען נעהמט אָן דער סעקרעטאַריאַט פון „מכבי" און וואַגאָן-לי.

פון דער גאַרטען-סעקציע ביי „מכבי"

די גאַרטען-סעקציע ביים לאָדזער „מכבי" ענטוויקעלט זיך זעהר גינסטיג. „מכבי" איז דער ערשטער קלוב אין לאָדז, וועלכער האָט אַ גאַרטען סעקציע, די סעקציע וועט אָנגענומען ווערען אַלס מיטגליד פון פּוילישען גאַרטען-פערבאַנד אין קראָקאָ. אַזוי אַז די מיטגלידער קענען געניסען פון אַלע הנחות, וועלכע ס'האָבען די מיטגלידער פון די גאַרטען-פעראיינען.

איינשרייבונגען אין דער סעקציע נעהמט אָן דער סעקרעטאַריאַט פון מכבי.

פינג-פאַנג-מייסטערשאַפט

פון פּוילישען „מכבי" = פערבאַנד

אין די ראַהמען פון 10-יעהריגען יובּילעאום פון לאָדזער „מכבי" אָרגאַניזירט דער יובּילאַר די פּוילישע מייסטערשאַפטען פון מכבי=פערבאַנד אין אין פינג=פּאַנג.

די מייסטערשאַפטען וועלען פאָרקומען אין מאַנשאַפטס און אינדיווידועלער קאָנקורענץ פאַר פרויען און מענער.

אין די מייסטערשאַפטען וועלען אַנטיילנעהמען 50 קלובען פון „מכבי"=פערבאַנד מיט'ן פּוילישען מייסטער „שמשון" (טאַרנאָוו) בראש.

די פערמעסטונגען הויבען זיך אָן דעם 22 ד. ח. אין לאָדז און זיי וועלען זיכער זיין זעהר אינטערעסאַנט.

„מכבי" — לאָדזער מייסטער אין פינג-פאַנג

נעכטען זענען פערענדיגט געוואָרען די לאָדזער פינג=פאַנג-מייסטערשאַפטען פאַר מענער. דאָס ערשטע אָרט האָט פערנומען דער לאָדזער „מכבי", בעזיגענדיג „אָרלען" מיט 3:7.

לאָדזער „מכבי" פּוילישער וויצע-מייסטער אין קויש-באַל פאַר פרויען

שבת איז פערענדיגט געוואָרען דער טורניר פון ספּאָרט=שפּילען פון קויש=באַל פאַר פרויען וועגען בעכער פון פערבאַנד פאַר ספּאָרט=שפּילען.

די מכבי-מאַנשאַפט האָט בעזיגט נאָך אַ שעהנעם קאַמף דעם קלוב „זיעדנאָטשאָנע" אין דער פערהעלטעניש 10:20 און האָט פערנומען דאָס צווייטע אָרט נאָך י.ק.פ., וועלכער האָט בעקומען די מייסטערשאַפט.

באָקס

וואַרטאַ בעזיגט „מכבי" (וואַרשאַ) אין פערהעלטניש 4:12

נעכטען איז אין וואַרשאַ פאָרגעקומען דער באָקס-מעטש צווישען דער פּויזנער „וואַרטאַ" און דעם מייסטער פון „וואַרשאַ — „מכבי".

וואַרטאַ איז אַ גוטע און רוטינירטע באָקס-מאַנשאַפט און פאַכמענער האָבען פאָראויסגעזעהען, אַז „מכבי" קען דעם דאָזיגען מעטש בשום אופן נישט געווינען. די מפּלה איז אָבער געווען אַ צו גרויסע. צוויי פּונקטען האָט אָבער „מכבי" אָפּגעגעבען אָהן אַ קאַמף, ווייל די יודישע מאַנשאַפט האָט נישט צוגעשטעלט קיין באָקסער אין דער שווערער וואָג אַלס געגנער פון פּילאַט.

דער גרויסער צירק, וואו דער מעטש איז פאָרגעקומען איז שוין מיט עטליכע טעג צוריק געווען אויספערקויפט, הגם די פּרייזען פון די בילעטען זענען געווען טייערע. „מכבי" האָט דעם מעטש פערשפּילט מיט 4:12. פאַר „מכבי" האָט צוויי פּונקטען געוואונען ראָזענבלום, בעזיגענדיג ווירסקין. פּילניק האָט רעמיזירט מיט אַניאָלאַ און נוידיגג האָט רעמיזירט מיט שימורא, די איבריגע „מכבי"-באָקסער האָבען זייערע קאַמפען פערשפּילט אויף פּונקטען, סאָבקאָוויאַק האָט געוואונען ביי בירנבוים'ען, קאַינער האָט געוואונען ביי בערנשטיינען, וועלכער איז צוויי מאָל געווען אויף די ברעטער, שיפּינסקי האָט געוואונען ביי ניישטאַטען און מאַיכושיצקי האָט געוואונען ביי שטאָהל.

י. ק. פּ. — קויאַוויאַ
חשמונאי (לעמבערג) — וואַוועל (קראָקאָ) 1:2

פוסבאָל-מעטש וועגען אריינגעהן אין דער ליגע

שלאָנסק ענטגילטיג אַריין אין דער ליגע

נעכטען איז פאָרגעקומען דער ענטגילטיגער פוסבאָל מעטש וועגען אריינגעהען אין דער ליגע. ס'האָבען זיך געטראָפען 2 מאַנשאַפטען פון אויבערשלעזיען שלאָנסק און נאַפּשוד. געזיגט האָט שלאָנסק אין פערהעלטניש פון 1:2. אזוי ארום איז שלאָנסק ענטגילטיג אריין אין דער ליגע.

ר. איזראַעל

דער בערזען=סוחר

שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען לעבען

66

— יאָ. מאָרגען באַלד אין דער פריה וועל איך צו איהם אַנטעלעפאָנירען, האָט רוט געזאָגט. ער וועט צו מיר קומען.

-- און וואָס וועסט דו מיט איהם רעדען.

— איך וועל איהם זאָגען, אַז איך ווייס אַז ער ס'האָט איהם נעכטען בעריבט און איך בין גרייט איהם מיטצוהעלפען, אַז ער זאָל צוריק בעקומען זיין געלד.

-- ווילסט דו דאָס טאַקע אַזוי-טון?

— ס'הויבט זיך גאָרנישט אָן, איך וועל דערביי שטעלען א בעדינג.

— וואָס פאַרא בעדינג?

— אַז איך וועל איהם אַלץ זאָגען, אָבער צו-ערשט זאָל ער מיר איבערגעבען עפּעס וועגען רובּינען און דער פרוי רובּין.

— דוכט זיך, אַז ער וועט דיר שוין מוחל זיין דיין געלד אַבי זאָלסט נישט רעדען מיט איהם וועגען דער פרוי רובּין.

— אַט דאָס דאַרף איך, דאָך. וואָס מעהר ער וועט מורא האָבען פאַר א געשפּרעך מיט מיר וועגען דער פרוי רובּין אַלץ גרעסער וועלען זיין מיינע שאַנסען צו בעקומען פון איהם געלד, צו וואָס איך ציל נאָר.

האַלף האָט רוטן איבערגעגעבען אַלע פּרטים וועגען דער פרוי רובּין, כדי זי זאָל זיך קענען אָריענטירען אין אַלעם וועגען וואָס זי וועט רעדען מיט מאַרקוסן, וועלכער וואָלט איהר געקענט שטעלען אַזעלכע פראַגען, אויף וועלכע זי וואָלט נישט געקענט געבען קיין ענטפער.

אָנגעלאָדען מיט אַזוי פיל פּרטים וועגען די בעציהונגען צווישען מאַרקוסן און דער פרוי רובּין, האָט רוט אויף צומאָרגענס איינדערפריה טאַקע אָנגעקלונגען צו מאַרקוסן און פּונקט דעמאָלט ווען ביי מאַרקוסן אין דער וואוינונג זענען געווען געהיים-אַגענטען, וועלכע האָבען איבערגענומען דעם טעלעפאָן און רוט האָט געהאַט דעם דאָזיגען דורכפאַל מיט די געהיים-אַגענט, וועלכער איז געקומען אויפ'ן ראַנדעוואו אַנשטאַט מאַרקוסן, אויס פאָרזיכטיגקייט האָט אָבער רוט בעשטעלט קרימסקין, אַז ער זאָל זיין באַהענט נעבען איהר און אין דער צייט פון אַ געפאַהר זאָל ער זי אַרויסראַטעווען, קרימסקי האָט טאַקע נישט אַראָפּגעלאָזען פון איהר קיין אויג און ווען ער האָט געזעהען, אַז רוט געפינט זיך אין א שווערער לאַגע, הגם ער האָט נישט געוואוסט וועגען וואָס עס האַנדעלט זיך האָט ער שוין פערשטאַנען, אַז מ'דאַרף זי אַרויסראַטעווען פון דעם פערשוינס הענד אַרויס, וואָס האָט זיך איהם אויך איבערגעגעבען

איצט זענען געזעסען רוט, ראַלף און קרימסקי און האָבען אַרומגערעדט דעם ענין.

— דאָס איז געווען אַ ספּעקטאַקעל, האָט רוט געזאָגט, אַזאַ דורכפאַל האָב איך דאָס ערשטע מאָל אין לעבען, ס'וואונדערט מיך באַר איין זאַך...

— איך פערשטעה, האָט ראַלף איבערגעשלאָגען, דו פערשטעהסט נישט, אַז מאַרקוס האָט געקענט זיך איינשטעלען אויף אַזאַ שטיקעל.

— יאָ, אַזוי איז עס, איך וואָלט מיר דאָס קיינמאָל נישט פאָרגעשטעלט, איך האָב געקענט טראַכטען, אַז ער וועט איגנאָרירען נישט קומען, איך האָב געקענט טראַכטען, אַז ער וועט רעזיגנירען, אָבער, אַז ער זאָל מאַכען אזא קונץ דאָס וואָלט איך קיינמאָל נישט געגלויבט, ער האָט דאָך דאָס שטיקעל אָפּגעאַרבייט נישט ערגער ווי אונזער איינער וואָלט דאָס געמאַכט, אַזאַ געמיינהייט...

— אָבער, האָט רוט ווייטער געזאָגט, איך וועל איהם דאָס נישט שענקען, ער וועט מיר טייער דערפאַר בעצאָהלען.

— דערווייל האָבען מיר געקענט טייער בעצאָהלען דערפאַר, עפּעס על פּי נס האָבען מיר זיך אַרויסגעראַטעוועט פון דער צרה אין וועלכער מיר זענען אַריינגעפאַלען, האָט קרימסקי געזאָגט, מיר מוזען זיין איצט זעהר פאָרזיכטיג, מיר טאָרען בכלל מעהר איצט נישט רעדען וועגען אונטערנעהמען עפּעס אַן אַקציע, וועלכע זאָל זיין אין וועלכען ס'איז שייכות מיט מאַרקוס'ן, איך קען דעם פערשוין נישט, נאָר אויב ער איז פעהיג דערויף וואָס ער האָט געטון, וועט ער פעהיג זיין נאָך אויף ערגערע זאַכען.

— פערלאָז זיך אויף מיר קרימסקי, אויב ער איז ווירקליך אַזוי ווי דער איניציאַטאָר דערפון, וועלען מיר איהם די ... אָפּגעוואוינען. שמעון מאַרקוס טאָר זיך נישט לאָזען אויף אַזעלכע זאַכען ס'פּאַסט גאָרנישט פאַר אַזאַ דזשענטעלמען ווי ער איז, איך וועל איהם בעהמען אין דער לעהר אַריין.

קאַפּיטעל 10

פאַני און שולמית

פאַני איז געווען זיכער, אַז ראַלף וועט צוריק קומען צו איהר אין האָטעל, הגם זי האָט איהם פשוט אַרויסגעוואָרפען פון איהר שטוב און הגם זיי האָבען געהאַט אַזאַ שאַרפען קאָנפליקט ביי שולמית אין דער וואוינונג. ראַלף איז אָבער דעמזעלבען אָווענד נישט געקומען, דאָס האָט זי אָבער נאָך נישט איבערצייגט, אַז ער וועט מעהר נישט קומען, פערקעהרט, דאָס האָט זי איבערצייגט, אַז ראַלף וועט דאָך קומען, פאַני האָט חרטה געהאַט דערויף וואָס זי האָט זיך אויף אַזאַ אופן צוקריגט מיט ראַלפן, זי האָט איצט פערשטאַנען, אַז אָהן דער הילף פון ראַלפן וועט זיך איהר נישט איינגעבען צוריק צו בעקומען איהר קינד, הגם זי האָט דאָך געהאַפּט אויף דער שטיצע פון דעם פּאָליציי-אינספּעקטאָר, וועלכער איז געוואָרען שטאַרק פּעראינטערעסירט אין דעם גאַנצען ענין, זי האָט געוואָלט, אַז ער זאָל צוריקקומען אָבער ס'איז אוועק א טאָג נאָך אַ טאָג און פון ראַלפן איז קיין שפּור נישט געווען.

אויך שולמית האָט איצט געדאַרפט האָבען ראַלפן, ער איז דאָך געווען איהר איינציגער עדות בנוגע דעם קינד, זי האָט ראַלפן אמת דערקענט אַלס שאַנטאַזשיסט און טאַקע בעת פאַני איז געווען ביי איהר האָט ער איהר אויסגענאַרט אַ גרויסע סומע געלד, זי האָט געוואוסט, אַז ער שאַנטאַזשירט זי. זי האָט אָבער בעוואוסטזיניג געשוויגען און געגעבען געלד, ווייל זי האָט קיין אַנדער עצה נישט געהאַט, זי האָט איהם געדאַרפט, אָבער מיטאַמאָל איז ער פערשוואונדען געוואָרען און זי האָט איהם מעהר נישט געזעהען. (פאָרטזעצונג קומט)

אינפארמאציע-קורסעז געגען לופט-און גאז-אנגריפען

ביי די יודישע געוועזענע פראנט-סעמפער

שבת האט זיך אנגעהויבען דער קורס געגען לופט-און גאז=אנגריף פאר די מיטגלידער פון פערבאנד אין אייגענעם לאקאל. דער קורס וועט דויערען 4 וואכען יעדער צוהערער וועט נאכ'ן ענדיגען דעם קורס, בעקומען א בעשייניגונג פון ל. א. פ. פ. דעם קורס רעפערירט פארוטשניק קראכמאלסקי.

איז דער תלמוד-תורה

לימאנאוסקיעגא 13

איז געוועהלט געווארען פאלגענדע פערוואלטונג: עהרען-פרעזעס – שלמה פרידמאן. עהרען וויצע-פרעזעס – יודעל ראבינאוויטש. פרעזעס יחיאל מאיר קויפמאן, וויצע – נחום אלי' באמס, קאסירער –אבא וויינריב, סעק.–נתן ליטווין, יודע לעדערמאן, דוד שמולעוויטש, שלמה בערגער, אליעזר האכ-מאן, שמואל חיים ברענער, ירמיה קראפשטיין, משה יוסף דאנציגער, נחמי' בריסמאן, שלמה גרינשטיין שלמה פוקס. מאיר צדוק צודקאוויטש.

פון ארץ-ישראל-אמט

קוואליפיצירטע פאכלייט אין דער פאברי-קאציע פון נעגעל און דראט מיט גוטע רעפע-רענצען קאנען זיך מעלדען אין ארץ-ישראל=אמט, שרודמיעסקא 29 אין די ביורא-שעה'ן (פון 10 ביז 1 פארמיטאג).

היינט געזעגענט זיך קורט קאטש מיט לאדז!

דער בעריהמטער יודיש-דייטשער שוישפי-לער און רעזשיסער קורט קאטש, וועלכער האט גאסטראלירט אין „ראזמאימאשטשי"=טעאטער מיט א קאלאסאלען ערפאלג פערענדיגט היינט אויף זיינע אויפטריטען.

צו זיין היינטיגען געזעגנונגס-און עהרען-אווענד האט קורט קאטש אויסגעוועהלט דאס בעסטע און אריגינעלסטע פון זיין גרויסען איי-ראפעאישען רעפערטואר. דאס היינטיגע געזעגענונגס-פראגראם איז א פערשידענארטיגעס: עס ווערט געשפילט: „מאנדארין וואו" (3 אקט), „סערושאנט גרישא" (2 אקט) מיט קורט קאטש אין די טיטול=ראלען. אויך גיט קורט קאטש פראגמענטען אין דער דייטשער שפראך פון שעקספירס „ריכארד דער 3-טער", לעסינג'ס רינג-ערצעהלונג פון „נתן דער חכם" און פראנק וועדעקינד'ס „דאנער-וועטער".

כדי צו געבען די מעגליכקייט דעם לאדזער טעאטער-עולם זיך צו געזעגענען מיט דעם קינסט-לער קורט קאטש זענען די פרייזען פאפולערע.

היינט די יעהרליכע גענעראל=פערזאמלונג אין הצה"ר

היינט, מאנטאג קומט פאר די יעהרליכע גענעראל-פערזאמלונג פון פערבאנד פון ציוניסטען-רעוויזיאניסטען אין לאדז (ברית הצה"ר). די גע-נעראל-פערזאמלונג, וועלכע קומט פאר הארט פאר דער VI רעוויזיאניסטישער וועלט-קאנפערענץ, האט ארויסגערופען גרויס פעראינטערעסירונג אין די ברייטע קרייזען פון די לאדזער רעוויזיאניסטען.

נישט מעהר, ווי א זלאטע

אזויפיל נעהמט פאר א וויזיט „בערל-שמערל"

אין „בערל=שמערל" טעאטער גייט נאך אלץ מיט גרויס ערפאלג דער ערשטער פראגראם א. ג „אזוינס און אזעלכעס", וואו 21 לאדזער קאכ לעפעל בראטען זיך און פרעגלען זיך אין זייער אייגענער פאטעלניע...

ס'איז דארט לעבעדיג, ליהודים, און עולם איז שטארק צופרידען.

בכדי נאך מעהר צופרידען צושטעלען דעם עולם, איז ארויסגעגעבען געווארען א מאניפעסט:– קאנסומציע קאסט נישט מעהר ווי איין זלאטע, און אריין און ארויס פולשטענדיג בחינם.

פיניעלע מזיק זאגט: ס'איז א מציאה גדולה, און גלייכער דא אריינגעבען א זלאטע, איידער, חלילה, 10 פאר'ן דאקטאר...

פיניעלע איז שטענדיג גערעכט!

אויסבעסערונג

אין צוזאמענהאנג מיט'ן ארטיקל אין פראצעס וועגען שמוגלעריי וועלכער איז געווען געדרוקט אין נעכטיגען נומער פון אונזער צייטונג – בעסערען מיר אויס, אז יוסף און פייוול ווינער זענען אינגאנצען פרייגעשפראכען געווארען.

ראדיא=פראגראם

מאנטאג, דעם 17-טן דעצעמבער

6,45 פריהמארגען-אוידיציע, 6,48 פליטען, 6,52 גימנאסטיק, 7,07 פליטען, 7,25 פליטען, 7,50 רעקלאמע-קאנצערט, 11,57 צייט-סיגנאל, 12,03 ידיעות, 12.05 פרעסע-איבערזיכט, 12,10 קאנצערט, 1 ידיעות פון טאג, 1,05 פליטען, 3,30 עקספארט-ידיעות, 3,35 בערזע, 3,45 לייכטע מוזיק, 4,45 א לעקציע אין דער דייטשער שפראך, 5 קאנצערט, 5,25 פאסט קעסטעל פון ד"ר סטעמ-פאווסקי, 5,35 פליטען, 5,50 א שמועס, 6 פליטען 6,10 רעפערטואר פון די טעאטערן, 6,15 קלא-וויר רעציטאל, 6,45 א שמועס פאר עלטערע קינ דער, 7,25 א געזעלשאפטליכע ווייל, 7,30 רע פעראט, 7,50 ספארט-ידיעות, 8 פאפולערער קאנ צערט, 8,45 אוונד-ידיעות, 9 דריטער היסטא רישער קאנצערט פון פוילישער מוזיק, 9,45 פאר לעזונג, 10 רעקלאמע קאנצערט, 10,15 טאנץ לעקציע, 10,35 טאנץ מוזיק, 11 ידיעות, קאמו-ניקאטען, 11,05 טאנץ מוזיק.

קלאנג=קינא
CAPITOL
16 זאוואדזקא

„פארשטאדט"
דראמע פון טרעהרען און סענטימענטען.
היינט פרעזענטירען מיר די וואונדערבארע עפאפיי פון די העלדען פון דער פארשטאדט, רעזשי: RAUL WALCH
עס נעהמען אנטייל: Wallace Beery. Fay Wray, Jackie Cooper, George Raft
אויסער'ן פראגראם: קלאנג-צוגאבען און אקטואליטעטען פון PAT אנהויב: 1-טער סעאנס 4.30, לעצטער 10.15. שבת און זונטאג: 1-טער סעאנס 12.30, לעצטער 10.15

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא, 5 טעל. 159-40
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו. זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמיטאג. בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

LABORATORJUM ANALIZ LEKARSKICH
„HIGJENA"
Gdańska 31a, tel. 192-64
מאכט א גאנצען טאג. נעמט אן אלערליי א נאליזן פאר אונפערמעגליכע — ביליגערע פרייזן.

GABINET ŚWIATŁOLECZNICZY
עלעקטרישע בעשטראלונגען, קווארץ-לאמפען, סאלוקס, דיאטערמע.
Gdańska 31a, parter, tel. 192·64

Hilde Handzel
ספעציעלע ווינער הייל-גימנאסטיק פאר פערקרימונגען פון רוקען-ביין, שלעכט האלטען זיך פון קינדער.
Sienkiewicza 20, tel. 141-41.

Dr. Jakób Hadnzel
ספעציאליסט אין ארטאפעדיע (קראנקהייטען פון ביינער און געלענקען).
Sienkiewicza 20, tel. 141·41
נעמט אן פון 4—6 נאכמ.

Dr. med. N. Kajzer
ספעצ. פאר אינערליכע און קינדער-קראנקה וואוינט יעצט אויף
בזשעזשינער 24 (רוג מלינארסקא)
נעמט אן פון 10—12 און פון 4—7 נ"מ
לעטשניצע-פרייזען.

Dr. L. FALK
ספעצ. ארצט פאר הויט-און ווענערישע קראנקהייטען
Nawrot 7, tel. 128-07.
עמפפאנגט פון 10—12 און פון 5—7 נ"מ

Dr. med. S. LIEBESKIND
Akuszer-Ginekolog
przeprowadził się na ul.
Andrzeja 2, tel. 216-66
przyjmuje od 4–6.

Dr. Z. Henrykowski
ספעציאל-ארצט פאר ווענערישע הויט-קראנקהייטען און מענער-שוועכע
האט זיך איבערגעצויגען אויף
פיעטריקאווער 86
טעל. 143-63
נעהמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אוונט. פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע זאל. פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

Dr. S. Kantor
ספעציאליסט פאר הויט און וועני-רישע קראנקהייטען (סיפיליס און טריפער), היילט מענער = שוועכע
פיעטריקאווער 90 טעל. 129·45
נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 4—9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכמ
פאר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פרייזען.

לעטשניצע
פאר ווענעריש קראנקע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 122-73
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונט.
ווענעריש-קראנקע, מענער-שוועכע און הויט-קראנקהייטען
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס=סטאציע
אין טעטיג א גאנצען מעת לעת
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל
א בעראטונג 3 זל.

לעטשניצע
פון דאקטוירים - ספעציאליסטען
זגערזשער 17
טעל. 116-33
רענטגען=גאבינעט
ווענעראלאגישעס אמבולאטאריום
פון 9 פריה ביז 8 א זייגער אוונט.
וויזיט 3 זל.

Dr Wajnberg
ספעצ. פון לונגען- און הארץ-קראנקהייט וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אוו.

Dr. HELLER
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע
8 טראגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט, זונטאג פון 11—2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11, טעל. 246·09
נעמט אן פון 4-8 אוונד.

Dr. med. Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקהייטען
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אן פון 2—3 און פון 6—8 אוו.

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

ראקאלען
צוליב'ן איבערטראגען זיך אויפ'ן 11. ליסטאפאד 14, גיב איך איבער א שאקאלאד-געשעפט מיט איינריכטונג אויף פילסודסקיעגא 52. צו ערפאהרען אויפ'ן ארט אין פירמע „פראגרעס".

צוליב אבפאהרען גיב איך איבער פון זאפארט אן'איינגעפיהרטע מלעטשאר-ניע מיט א פיליע פון געבעקס אנדזשעיא 30. צו ערפאהרען אויפ'ן ארט. 5406

איבערצוגעבען א שטוב מיט א קיך אויף קאנסטאנטינער 29, פארטער, קווער אפיצינע, וו. 32.

ענצעלנע צימער מיט בעזונדערע איינגאנג צו פערמיטען אויף גאכטלעגער ביי זענדעל, ווסכאדניע 19.

פערשידענעס
ווער עס וויל מעררינגען א וואנד פון א פראנטאווע בעוועלב אויף נאוואמיעסקא גאס אדער אומגעגענד אויף דער שטרימף-בראנזשע, קען אויפגעבען זיין אדרעס אין אדמ. פון „נייעם פאלקסבלאט" אונטער „Ch. A.".

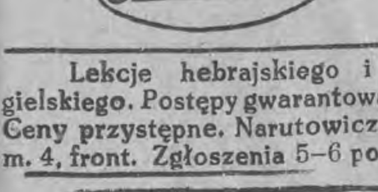

Lekcje hebrajskiego i angielskiego. Postępy gwarantowane. Ceny przystępne. Narutowicza 11 m. 4, front. Zgłoszenia 5–6 po pł.

ברוך-קראנקע!!!

J. Rapaport

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז, פון דעם אין גאנץ פוילן בעריהמטען ספעציאליסט ארטאפעדער דיר. י. ראפאפארט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאהר און איז געווארען אנערקענט פון פיל בעוואוסטע פראפעסארען.

ברוך=ליידענדע! ספעציעלע ארטאפעדישע גומי-הייל-באנדאזשען פון מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט בעזייטיגען אהן שום אפעראציע, ראדיקאל שנעל און זיכער מיט דעם גרעסטען ערפאלג, די שווערסטע, געפעהרליכסטע און פערעלטערסטע לײדענדע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער. — ספעציעלע ארטאפעד. הייל-באנדאזשען פאר צו ריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציעס, ווי אויך ספעציעלע אינדיווידועלע צוגעפאסטע ארטאפעד. בויך-באנדאזשן געגען פראפאלאזען זיך פון מאגען און קישקעס.

פאר כאליכסס. דוויהערס און אלטערע פעהלער פון גוף!

און מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט יערען אויסגעפערטיגט די הייל בעסטע און פון פיל פראפעסארען אנערקענטע מעטאדע ספעצ. ארטאפעד. הייל-גארסעטען פאר פערקריכונג פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין-שווינד-זוכט, ליימונגען, פערקרימטע פיס ביי קינדער און ערוואקסענע קינסטליכע הענד (פראטעזען) און פיס, ווי אויך די פראקטישסטע ארטאפעדישע אפאראטען פאר שטערצליכע פלאטפוס לויט גיפס-מאדעל.

אכטונג! אלע קראנקע אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט, ווערען נאר פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.
30 יעהריגע פראקטיק. פולע גאראנטיע!
ערמעסיגטע פרייזען! עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוו.
עס ווערען אויך אנגענומען מיטגלידער פון אובעז. ספאל. (קאסא-כאריך).

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל=אנשטאלט אין לאדז

Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

הערצליכען דאנק

איך מאך עפענטליך בעקאנט, אז דער ה' דיר. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואולטשאנסקא 10, דער בעריהמטער ארטאפעדישער ספעציאליסט האט אין א קורצער צייט מיך בעפרייט, אדאנק זיין הייל-ארטאפעדישען באנדאזש פון רופטור, וואס איז ענטשטאנען נאך אן'אפעראציע. איך בין גענצליך אויסקורירט פון רופטור.

(—) Leokadja Herkt
Łódź, Nowe Chojny), ul. Miła 7.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה
פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער ווייט שפאלטען אין טעקסט—40 . . . . 60— 4
נאכ'ן טעקסט—12 . . . . 18— . . . .
ווייטער דער שטאדט 50 פראצ. מייערער, אויסלאנד 100 פראצ. מייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז – 4 זלאטעס א חודש מיט צושטעלען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

פאהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טעק סט פון די אנאנסן איז דער פערלאג ניש ט פעראנט-ווארטליך. די אדמיני. איז קען בייטאג און פארנאכט

Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Braustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska